

60.008/x

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon:159-490

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel

mti belső hírek

1973. szeptember 11.

bb.1. harminchat ország művészei a 11. kisplasztikai biennálén - magyar kiállítások külföldön

i nn/fk/zs/ok -cz

1973. szeptember 11.

a következő hetek képzőművészeti eseményei között kiemelkedőnek ígérkezik a műcsarnokban szeptember 22-én nyíló 11. nemzetközi kisplasztikai biennálé. a mostani seregszemle méreteit, a résztvevők számát tekintve alaposan felülmúlja elődjét; míg az első tárlaton 22 ország művészeti 116 alkotással vettek részt, a mostani szeptemberi bemutaton már 36 ország 146 művésze jelenkezik mintegy 600 alkotással. a tárlaton a magyar művészek közül kerényi jeno, kiss istván, kiss sándor, kovács ferenc, mikus sándor, valamint vilt tiber plasztikai láthatók. ezúttal az 1958-ban elhunyt medgyessy ferenc szobrászművész alkotásai-ból nyitnak retrospektív kiállítást. a hazai és külföldi szakemberekből álló zsűri tíz művész munkáit jutalmazza majd. az ünnepléses díjkiosztóra szeptember 24-én kerül sor.

a hazai képzőművész-gárda számos tagja külföldi kiállítóterekben mutatkozik be alkotásaival. így a finnországi tampereben arday ildikó fiatal textiltervező iparművész önálló tárlattal ad izelítőt munkásságából: fali- és tértextil kompozícióit vonultatja fel. a prágai régi várházak galériája ad otthon a „szecesszió a magyar grafikában”, címmel a magyar nemzeti galéria gyűjteményéből rendezett bemutatonak. itt 89 alkotás szemlélteti hazánk művészeinek e stílusban készült grafikáit. a kiállított művek alkotói között van ferenczy károly, gulácsy lajos, körösi kriesch aladár, nagy sándor, rippl rónai józsef és vaszary jános.

/folyt.köv./

bb.1./harminchat ország 1. folyt./ok

a lengyel fővárosban a napokban nyílik meg - október 10-ig tekinthető meg - kokas ignác festőművész kiállítása. a varsói magyar intézetben a művész 15 festményét és akvarelljét láthatják az érdeklődők.

„öt festő a modern magyar művészet elődei közül,, ezzel a címmel a bukaresti atheneul teremben rendez tárlatot a magyar nemzeti galéria. a szeptember 15-én nyíló bemutató anyagát egy józsef, kosza józsef, mednyánszky lászló, nagy istván, valamint vaszary jánosrangos alkotásaiból válogatták össze. ugyanezt a tárlatot októberben a kolozsvári szépművészeti múzeum látogatói is megtekinthetik. viszonzásként a kolozsvári szépművészeti múzeum decemberben budapesten rendez bemutatót a nemzeti galériában./mti/

bb.2. új tagozatok, speciális kollégiumok a marxizmus-leninizmus esti egyetemen

1 gy/pá/ok -cz

1973. szeptember 11.

a következő napokban mintegy 17 ezer hallgató, köztük 7 000 első éves kezd meg tanulmányait a budapesti pártbizottság marxizmus-leninizmus esti egyetemén. az ország legnépesebb felsőoktatási intézményének idei programjáról kurucz istván, az egyetem igazgatója tájékoztatta győri margitot, az mti munkatársát.

- az idén újabb évtizedbe lép az egyetem - mondotta. - a mostani, sorrendben 21. tanévben - felhasználva az eddig kialakult jó módszereket, hagyományokat - az oktatásban olyan reformokra törekszünk, amelyek még jobban figyelembe veszik a budapesti pártmozgalom igényeit. elősegítik a központi bizottság határozatainak alaposabb megismerését, a nemzetközi, a társadalom- és gazdaságpolitikai, ideológiai kérdések elmélyültebb megértését és mindezek alapján az egységes cselekvést a gyakorlati munkában. az egyetemi tananyag az idén is a kül- és belpolitikai eseményekhez igazodott, aktualizálódott. az elmúlt tanévben több új tagozatot indítottunk: ezeket most tovább bővítjük, fejlesztjük. egyebek között gazdagabb tematikával folytatjuk a szocialista gazdaságpolitika tagozat, valamint az ifjúsági- és pedagógiai tagozat munkáját. a felvételi vizsgák alkalmával minden eddiginél többen, mintegy 9 000-en jelentkeztek az egyetemre. helyhiány miatt körülbelül 20 százalékban kellett elutasító választ adnunk. rendkívül jó eredménynek tartjuk, hogy a 7 000 első éves hallgató tíz százaléka munkás. a kétéves szakosítók ebben az évszázadban új tagozatokat is indítunk. először folytatnak tanulmányokat - 150-en - a pártépítés és vezetésismeret: kérdéseivel foglalkozó tagozaton, és további 100 hallgató folytat kétéves tanulmányokat az újonnan induló közművelődés tagozaton.
/folyt.köv./

- 2 -

bb.2. /új tagozatok, speciális folyt./ok

az idén megnőtt a filozófiai és a politikai gazdaságtan kérdéseivel foglalkozó kétéves szakosítók iránti érdeklődés. az egyetem tananyagait a kossuth könyvkiadó gondozásában mintegy 100 ezer példányban jelentettük meg. hagyományainkhoz hően az 1973-74-es tanévben is tovább bővítettük a speciális kollégiumok körét. ezen az őszön a tavalyinak csaknem dupláját, összesen 60 speciális kollégiumot indítottunk. e kollégiumokra összesen 1200 hallgató jelentkezett, akik előzőleg egyetemet, főiskolát végeztek, s egy-egy témában speciális magas szintű tudást kívánnak szerezni. sok érdeklődőt vonz a „tudományos előrelátás filozófiai-társadalmi problémái,, című kollégium. főleg fizikusok, mérnökök és filozófusok jelentkeztek a relativitás-elmélet filozófiai kérdéseivel foglalkozó továbbképzőre. a tudományos-technikai forradalom lényegét, fejlődésének újszerű vonásait tárgyalják majd „a tudományos-technikai forradalom eszmei-világnézeti problémái,, címmel meghirdetett egyéves kollégium hallgatói. „a biológia filozófiai kérdései,, címmel azoknak a végzett hallgatóknak szervezetünk kollégiumot, akik e tárgyban kandidátusi disszertációt akarnak írni. újdonság lesz a „szociológia alkalmazása a politikai és gazdasági vezetésben,, című 1 éves kollégium, továbbá a „polgári és marxista esztétikai gondolkodás a xx. században,, címmel meghirdetett kétéves továbbképző. nagyszámu érdeklődő és részvételével indítottunk ebben a tanévben „színházesztétika,, „a fejlődés és kísérletezés problémái a filmművészetben,, és a „zeneesztétika,, kérdéskörét mélyen elemző egyéves kollégiumokat. a pedagógusok számára két új témában „a bánásmód pszichológiája,, , valamint az oktatásmódszertani kérdésekkel foglalkozó tanfolyamokat szervezetük meg./mti/

bb.3. aszály emészti a parádi vizet - csökkent a gyógyforrások vízhozama a mátrában

vid/fm/ok -cz

1973. szeptember 11.

a tartós csapadékhiány nemcsak a felszíni vízellátásban, hanem már a mélyebbről fakadó ásványvíz-forrásoknál is érezhető hatását. a mátrában - ahol több mint ötven természetes ásványvízleledehelyet tartanak számon - a megfigyelések szerint szinte valamennyi kutnak gyérült a vízhozama. az egyik legnépszerűbb üdítő ital a „parádi víz,, szembenőn megsínylette az aszályt. a parádi forrás vízhozama nagymértékben csökkent. a szokásos mennyiségnek naponta alig felét tudják palackokba tölteni. a krónikus vízhiány miatt kevesebb palack juthat az elárúsító boltokba, mivel a forrásnak elsősorban a kórházak igényeit kell kielégíteni a kitűnő gyógyhatású vízből. a parádi gyógyforrás kezelő minden nap korareggel kezdik a palackozást, mert ilyenkor a leggazdaságosabban felszínre hozható a forrás vize. napközben gyakran órákig várakozni kell a töltőgépeknek, amíg a forrás gyűjtőmedencéjében ismét gyarapodik a gyógyvíz.

/mti/

- 3 -

bb.4. videoton-ujdonságok - tipizálás a rádió- és televíziógyártásban

vid/fm/ok -cz

1973. szeptember 11.

a székesfehérvári videoton gyár az idén 1.6 milliárd forint értékű rádió- és televíziókészüléket gyárt. a gyártmányfejlesztés során arra törekcsenek, hogy a bevált olcsóbb és drágább készülékeket megtartva, a sokféle terméket tipizálják a rádiók-nál a sztereo készülékeken kívül három kedvelt típust fejlesztettek tovább: az olcsó asztali velence és az igényesebb riviera-családból 20 ezer darab készül az idén, és megkezdték a sirius táskarádiók továbbfejlesztését is. a videoton őszi ujdonsága a hálózati tápegységgel gyártott sirius rádió, a három hullám-sávós autórádió és a 2x6 wattos „apolló”, sztereo-rádió. mindhárom típus sorozatgyártása megkezdődött.

a rádió gyáregységben előrehaladt a sirius-család újabb változatának kifejlesztése, így a kedvelt magnetofonnal egybeépítve is gyártják és felkészültek a sirius asztali rádió összezszerelésére is. a tervek szerint a két új rádió sorozatgyártása 1974 elején kezdődik.

a videoton televíziógyár is típusösszevonást hajtott végre. a korábbi, évente gyártott 30-40 típus helyett az electron-család, a minivisor, illetve az olimpia és a favorit készülékek továbbfejlesztett változatai készülnek. ez utóbbi típusok közül megkezdték az 51 centis képernyőjű silver star és a 61 centis képernyőjű gold star tévé sorozatgyártását, mindkét készülék háromféle színű fakávéval, kétnormás kivitelben készül és az idén hatezer, illetve tizezer darab kerül le a szerelőszalagról. a hordozható televíziók közül 110 fokos, lapos, 12 collos képcsővel készül a minivisor super, amelyből a negyedik negyedévben ezer darabot gyártanak. új hordozható tévé lesz a minivisor de luxe és a modern formájú tünde készülék. a televíziógyártás alaptípusa továbbra is a keresett electron-család maradt, amelyből tizenhatféle típust, négyféle kávéméretben és háromféle színben tudnak gyártani. a kétnormás, integrált áramkörös, állomásválasztó automatikával felszerelt televízióból 120 ezer darabot exportál, belföldre pedig 70 ezer darabot szállít a videoton gyár./mti/

- 4 -

bb.5. az utolsó jégkorszakból származó mammutcsontvázat találtak tiszaföldváron

vid/fm/ok -cz

1973. szeptember 11.

tiszaföldváron a téglagyári agyagbánya kitermelése közben óriási csontmaradványokat fordított ki a földből a munkagép. a ritka leletről értesítették a helyi, tiszazugi földrajzi múzeumot, amely a budapesti természettudományi múzeum segítségét kérte a lelet megmentéséhez, származásának és korának megállapításához. dr. jánossy dénes, a természettudományi múzeum munkatársa megállapította, hogy az egy méter husz centiméter hosszú lábcsontok, a medence- és lapockacsontok, bordák és fogazatok óriási mammut maradványai. a mintegy négy méter mélységben lévő sárga-löss talajban konzerválódott mammutcsontváz valószínűleg az utolsó jégkorszakból származik, legalább 25 ezer évesre becsülhető, a fogazata redőzetéből azonban arra lehet következtetni, hogy még ennél is idősebb.

a csontokat a feltárás helyén nem anatómiai rendben találták meg, ezért feltételezhető, hogy Magy víz sodorta vagy átlatok hurcolták jelenlegi helyére. a csontokat a tiszazugi múzeumba szállították, ahol azokat majd konzerválják és kiállításon is bemutatják./mti/

bb.6. a főváros második kerülete bemutatkozik komárom megyében

vid/fm/ok -cz

1973. szeptember 11.

még a múlt esztendőben határozták el a hazafias népfront komárom megyei küldöttgyűlésén, hogy a megye bekapcsolódik a főváros centenáriumi ünnepségeibe. a kezdeményezés azóta országos mozgalommá, a megyei program pedig igen gazdaggá vált. a 11. kerület lett a megye „testvérkerülete”, és hosszú távu együttműködési tervet állítottak össze. ez a kölcsönös-ségre épül. azt akarják, hogy ne csak a komárom megyeiek ismerjék meg budapestet, hanem a fővárosiak is komárom megyét.

a program jelentős eseményéhez érkeznek ebben a hónapban: a 11. kerület bemutatkozik komárom megyében. a rendezvénysorozat ünnepélyes megnyitójára 20-án kerül sor a tatabányai népházban. „a kerület 100 éve ezeréves multtal”, címmel helytörténeti kiállítást nyitnak. dr. takács istván, a kerületi tanács elnöke mutatja be lakónegyedüket. az ünnepi műsorban fővárosi, 11. kerületi művészek, az aranykoszorus juventusz női kar, a vit-dijas kaláka együttes, valamint a budai diáknapiak díjnyertes szölistái lépnek fel.

a viszontlátogatásra, amellyel komárom megye mutatkozik be a 11. kerületnek, október végén kerül sor./mti/

- 5 -

bb.7. 245-en betegedtek meg a fertőzött fagylalttól - befejező-
dött a köjál-vizsgálat a pestlőrinci fagylaltmérgezés ügyében

1/vt/fk/a/-cz

1973. szeptember 11.

a fővárosi köjál-tól kapott tájékoztatás szerint befe-
jezték az augusztus 20-1 pestlőrinci tömeges fagylaltmérge-
zés közegészségügyi szempontból végzett vizsgálatát. a tapaszt-
alatokat dr. kun lászló főorvos, az élelmézéségségügyi osztá-
ly vezetője az mti munkatársának az alábbiakban összegezte:

- a sajnálatos esettel kapcsolatban 109-en kerültek a
lászló, 8-an a korányi kórházba, a körzeti orvosok által ott-
hon kezelték száma pedig 128 volt. összesen tehát - igazoltan-
245-en betegedtek meg a fertőzött fagylalttól, amelyet bende
józsef cukrászdájában fogyasztottak. olyan betegek is voltak
szép számmal - például a lászló kórházban, - akik csak 10-
12-14 nap múlva térhettek vissza otthonukba.

arra a kérdésre, milyen körülmények vezettek végső soron
a tömeges fagylaltmérgezéshez, kun főorvos így válaszolt: - a
fagylaltrendelettel kapcsolatos üzemeltetési előírások be nem
tartása, illetve sorozatos megszegése. néhány jellemző momentum
erre: a tojás tisztogatásának - fertőtlenítésének - szakszerűt-
len végzése; igen rossz köztisztasági viszonyok a műhely, a fel-
szerelés és a berendezés tekintetében; lejárt, illetve már nem
használható anyagoknak /konzerv fagylalt, tejpor, saját ké-
szítésű szárított tojásfehérje/ a műhelyben tartása; nyers-
hus átmeneti tárolása a műhelyben, érvénytelen egészségügyi le-
lettel rendelkező munkaerő foglalkoztatása; idegen személy mű-
helyben való tartózkodásának eltűrése.

- ha az elmondottakhoz hozzávesszük, hogy négyféle
fagylalt volt szalmonella baktériummal fertőzött, továbbá, hogy
ugyanazon baktérium azonos típusait találták meg a műhely moso-
gatójáról vett törlemintában, valamint hogy a fagylaltkeverő-
ről vett minta és a saját készítésű szárított tojásfehérje is
nagyfokú baktériumos szennyezettséget mutatott, s a betegek több-
sége bizonyult azonos típusbeli szalmonella pozitívnak - akkor
végeredményben megállapíthatjuk, hogy a cukrászda tulajdonosa,
bende józsef elmulasztotta a kötelező közegészségügyi intéz-
kedések megtételét, a fokozott óvatosságot, ami mindenkor, de
különösen többnapos ünnep előtt feltétlenül indokolt. egyébként
jogszabály rögzíti, hogy előállítani és forgalomba hozni csak
olyan élelmiszert szabad, ami fogyasztásra alkalmas és meg-
felel az egészségügyi követelményeknek.

/folyt.köv./

sl

- 6 -

bb.7./245-en.....folyt./-a

mint ismeretes, a fagylaltmérgezés bekövetkezte után a
xviii. kerületi köjál határozata alapján bende józsef cukrászdá-
ját haladéktalanul bezárták. a xviii. kerületi köjál a fagylalt-
mérgezéssel kapcsolatban végzett közegészségügyi vizsgálat tel-
jes anyagát - további intézkedés céljából - a budapesti rendőr-
főkapitányság illetékes osztályának rendelkezésére bocsátotta.
/mti/

..-

bb.8. magyar eredményhirdetők az 1975-ös chilei pánamerikai
játékokra

1/sz/mm/a/-cz

1973. szeptember 11.

hosszu előkészítő tárgyalások után az elektroimpex külke-
reskedelmi vállalat és a chilei sportfőigazgatóság képviselői
a napokban jelentős szerződést irtak alá.

a megállapodás értelmében az elektroimpex szállítja majd
az eredményhirdető táblákat santiagoba, az 1975-ben megrendezend-
ő pánamerikai játékok színhelyére. a tervek szerint a hét sport-
létesítményhez összesen mintegy 20 különböző nagyságu magyar ered-
ményhirdető táblát vásárol a chilei sportfőigazgatóság csaknem
egymillió dollár értékben. az elektroimpex 1974-re valamennyi be-
rendezés leszállítását vállalta. egyébként ezeket az ered-
ményhirdetőket a villamosberendezés és készülék művek gyártja.
az elektroimpex és a chilei sportfőigazgatóság további tárgyaláso-
kat folytat fenti létesítmények hangosítási berendezéseinek szál-
lításáról is.

a magyar eredményhirdető berendezések már ismertek latin-a-
merikában, hiszen többek között a mexikói olimpián is az elektro-
impex eredményhirdetői üzemeltek, és már gyártják a dominikai
köztársaság részére is az eredményjelző rendszert. /mti/

sl

..-

- 7 -

bb.9. az egyetemi-főiskolai kutatómunka - minisztériumi irányelvek az irányítási rendszer továbbfejlesztésére

1/sz6/gg/a/-cz

1973. szeptember 11.

szóke sándor, az mti kulturális rovatvezetője írja:

Éppen egy esztendeje jelent meg a tudománypolitikai bizottság állásfoglalása az egyetemi kutatások legfontosabb elvi problémáiról. ennek alapján határozták meg teendőiket az irányító hatóságok, illetve a felügyeletük alá tartozó intézményekben végrehajtandó feladatokat.

a művelődésügyi minisztérium most nyilvánosságra hozta irányelveit az egyetemi-főiskolai kutatás-irányítási rendszer továbbfejlesztésére. ebben egyebek között hangsúlyozzák: a párt tudománypolitikai irányelveinek és a kormány határozatának megfelelően az állami kutatás-irányításban fokozatosan erősíteni kell a minisztériumok és az egyéb országos hatáskörű szervek felelősségét a felügyeletük alatt folyó kutatások hatékony megszervezéséért.

a művelődésügyi minisztérium felügyelete 554 tanszéki kutatóhelyre terjed ki, amelyből 150 természettudományi, négy agrártudományi, 150 műszaki tudományi és 250 társadalomtudományi tanszéki kutatóhely. a minisztérium az ország összes tanszékeinek 62 százalékát irányítja. a minisztérium felelősségének súlyát jelzi az is, hogy ezeken a tanszékeken a dolgozók összlétszáma meghaladja a 9 000-et.

a művelődésügyi minisztérium felelőssége az egyetemi kutatások irányításáért sajátos formában jelentkezik. biztosítja a kutatások végzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, gondoskodik az oktatók, kutatók szakmai, tudományos képzéséről és neveléséről, a tudományos kutatások megszervezéséről. a tudományos kutatások felsőszintű irányításában kialakult hatásköri megosztás szerint azonban a magyar tudományos akadémia főtitkára és az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke koordinálja az egyetemi tanszékeken folyó természettudományi, társadalomtudományi, illetve műszaki tudományi kutatásokat. az akadémia értékeli a minisztérium felügyelete alatt működő egyetemi tanszékek terveit, beszámoló jelentéseit, közvetlenül irányít és pénzügyileg támogat egyetemi tanszéki kutatóhelyeket. a minisztérium felelősségének tartalmát tehát mindezek figyelembe vételével lehet és kell meghatározni.

/folyt.köv./

Al

bb.9./az egyetemi-főiskolai.....folyt./-a

a művelődésügyi minisztérium irányelveiben a továbbiakban egyebek között aláhuzza: továbbra is felhasználják a középtávu kutatás-tervezés eddig alkalmazott rendszerének pozitív elemeit. a következő időszakban a minisztérium fokozni kívánja saját és az egyetemek ellenőrző szerepét a tervezésben és beszámoltatásban.

a minisztérium saját szervező és ellenőrző tevékenységének javítása érdekében a középtávu kutatási tervek véleményezésében és a tervek megvalósításának értékelésében az eddigi gyakorlatnak megfelelően támaszkodni kíván az akadémia tudományos osztályainak, szakbizottságainak véleményére, továbbá azokra az elemzésekre, prognózisokra, amelyeket az akadémia az egyes tudományágak helyzetéről készít. kívánatosnak tartja azokban az akadémiai szakbizottságok és a minisztériumi szakbizottságok koordináltabb együttműködését, nemcsak az oktatás, hanem a kutatásirányítás területén is. gondoskodik arról, hogy az együttműködésre a minisztériumi szakbizottságok alkalmasabbá váljanak.

a kutatási tervek jóváhagyása és végrehajtásának folyamatos értékelése az egyetemek, főiskolák vezető testületeinek feladatkörébe tartozik. a döntés szakszerűségének növelése érdekében a minisztérium szükségesnek tartja, hogy az egyetemek, főiskolák tudományágazonként, vagy más, célszerű csoportosításban olyan véleményező bizottságokat hozzanak létre, amelyek az akadémiai véleményt figyelembe véve, az egyetem, főiskola vezető szerveinek a pénzügyi támogatás mértékére is javaslatot tudnak tenni.

annak érdekében, hogy az egyetemi, főiskolai vezető szervek, az oktatási szervezeti egységek és az igazgatási szervek alkalmasabbá váljanak a kutatási feladatok elvégzésére, szükséges hogy a művelődésügyi minisztérium felügyelete alatt működő egyetemi, főiskolai kutatóhelyek strukturáját és szervezeti felépítését továbbfejlessék.

az oktatási, kutatási szervezet jelenlegi rendszerére a felaprózottság jellemző. a minisztérium folytatja a kérdés végleges rendezését előkészítő struktúra-vizsgálatokat. indokolt esetben támogatja a nagyobb szervezeti egység/intézetek, tanszék-csoportok/létrehozását célzó munkát. ennek érdekében a minisztérium részletesen kidolgozza a szervezés irányelveit, meghatározza nagyobb egységek felépítésének, működésének, jogállásának szabályait - és ebben a tárgyban előterjesztést készít a minisztertanácsához.

/folyt.köv./

Al

bb.9./ az egyetemi-főiskolai.....2.folyt./-a

az egyetemek igazgatási szervezetében célszerű külön igazgatási egységet / irodát / létrehozni, amely az egyetem által vállalt nagyvolumenű kutatások igazgatását és pénzügyi lebonyolítását ellátja, vagy alkalmassá kell tenni ilyen feladatok ellátására a már meglévő igazgatási szerveket./mti/

--

bb.10. hubay miklós, illyés gyula, jókai bemutatók - szeptember premierterveiből

i/nm/gk/zs/a/-cz

1973. szeptember 11.

az új színházi évad örvendetes nyitánya, hogy jónéhány első bemutatóját magyar szerzők műveiből tartja. a nemzeti színház hubay miklós, színház a cethal hátán, című ősbemutatójával kezd. a szerző e művében az első magyar dráma, a színpadra soha nem került, balassi menyhárt árultatása, megszületésének valószínű történetét rekonstruálta. a művet major tamás rendezi. főbb szereplői kállai ferenc, máthé ercsi, madaras józsef, őze lajos, avar istván, szacs vay lászló és mások.

a veszprémi petőfi színházban ugyancsak magyar bemutatóra készülnek: gyárfás miklós, történetek a kastélyban, című művét pétervári istván rendezésében viszik színre. a dráma ugyanannak a grófi kastélynak ugyanabban a termében játszódik le más-más évszázadban.

illyés gyula parasztkomédiáját a, tüvétevek, -et szilágyi dezső dolgozta át a bábszínház számára. ez lesz az első alkalom, hogy illyés gyula nevével a bábszínház plakátján találkozhatunk. ezzel egy műsorban kerül a nézők elé tersánszky józsi jenő át-dolgozásában f. pocci, a varázshegedű, című komédiája is. a rendező urbán gyula.

jókai mór, mire megvénülünk, című művét komlós róbert át-dolgozásában tűzte műsorára az állami déryné színház. a fordulatokban gazdag, romantikus történetet csongrádi mária rendezi.
/folyt.köv./

- 10 -

bb.10./ hubay.....folyt./-a

devecseri gábor, odüsszeusz szerelmei, című drámáját, amelyet augusztus végén mutattak be a budavári palotában, szeptember 20-tól a katona józsef színházban tekinthetik meg az érdeklődők.

a pécsi nemzeti színház garai gábor első színművét játsz-sza szeptemberben. a, a lebegő atlasz, -t nógrádi róbert vezeté-sével állítják színpadra. ugyancsak ősbemutatóval jelentkezik a debreceni csokonai színház is: szabó magda, kiálts város, című drámáját adják elő, amelyet a szerző a csokonai-évforduló alkalmából írt. az író nyilatkozata szerint, a kiálts város, nem csokonairól szól, de szolgálja csokonai emlékét. a témát deb-recen város történetéből, krónikájából merítettem,./mti/

--

-11-

bb. 11. verik a szőlőt - dolgoznak a szüretelőgépek bács-kiskun megye állami gazdaságaiban

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

megkezdődött a gépi szüret bács-kiskun megye híres bortermelő gazdaságaiban. a gépi szedésre előkészített magas művelésű ültetvényeken az idén már tíz kombájn veri le a gazdag termést. az izzáki állami gazdaságban 220 hektáron formálták a szőlősorokat a gépi „karokhoz”, megerősítették a kordonokat, s a föld felszínétől 60-80 centiméter magasan alakították ki a termőfelületet. a kordonoknak ugyanis rugalmasan kell alkalmazkodni a rázáshoz. az eddigi próbaszüretek tanúsága szerint a megfelelően formált szőlősorokról egy szemig leveri a gép a bornakvalót, s tisztán, levélzuzalékok nélkül juttatja el a szállító tartályokba. a gépesített szüret új korszakot nyit az alföldi szőlőtermesztésben. egy-egy kombájn naponta száz dolgozó kézi munkáját helyettesíti, s nem befolyásolja az időjárás. pótolja az emberi erőt, s alkalmazása kényszeríti a gazdaságokat a korszerűbb termelésre, üzemszervezésre. a jelenlegi gépesítés csak izelítőt ad a mának, s jelzi a jövő útját. az ideiglenes szőlőtermés betakarításához még azokban a gazdaságokban is, ahol kombájn van, külső segítséget kell igénybevenni. a kecskemét-szikrai állami gazdaságban a gépek mellett 200 alkalmazott és 400 diák dolgozik naponta a szüreti idényben. /mti/

bb. 12. gyártástechnológusokat képeznek falun - kihelyezett iskola cibakházán

vid/e fm -cz

1973. szeptember 11.

a törökszentmiklósi mezőgép vállalat cibakházi gyáregységében különféle mezőgazdasági gépeket, istálló-berendezéseket gyártanak. az üzem termékeivel lépést kíván tartani a hazai és a külföldi piacokon, ezért a szocialista brigádok kezdeményezést indítottak el a magasabb szakmai tudás megszerzéséért, amely alapja a magasabb színvonalú gyártmányok előállításának. felhívásukra nemcsak az üzemből, hanem a szomszéd termelőszövetkezetből is jelentkeztek továbbtanulásra. mivel a továbbtanulni szándékozók száma meghaladja a harmincat, a szolnoki szamuely tiber gépipari szakközépiskola szeptemberben kihelyezett osztályt indít. a kijáró szaktanárok a helyi általános iskolában tartják majd óráikat. a kellő szakmai képzéssel nem rendelkező középvezetők, a tehetséges, fiatal szakmunkások négy év gyakorlat után pedig szaktechnikus vizsgát tehetnek. az üzemben megkezdtek a toborzást, az általános iskola utolsó két osztályát el nem végzett munkások továbbtanulása érdekében is. /mti/

8.20/e

- 12 -

bb. 13. környezetvédő erők vas megyében

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

az elmúlt évben a 7. erdészeti világkongresszuson az erdők szerepének meghatározására magyar javaslatot fogadtak el, mely szerint az erdő hármass - termelési, környezetvédelmi, továbbá szociális-üdülési - funkciója. nagy hangsúlyt kapott tehát az erdők környezetvédelmi szerepe. vas megye a környezetvédők sorában előkelő helyet foglal el. már a múltból is jelentős természet-objektumokat örökölt. ilyenek a jeli, kámoni, szelestei, sárvári arborétumok, a bozsoki park, a bogátot díszítő vöröstölgyekből álló fasor, a körmendi piramistölgyek sora, a chernelkert és még egy sor természetvédelmi érték.

a parkerdők száma és területe a jó tanácsai, erdőrendezési és erdőgazdasági együttműködést, ezeken túl a környezetvédelem jelentőségének korai felismerését bizonyítja. a megyében összesen 1251 hektáryi parkerdő várja jelenleg a természetbe kívánczókat, nyújt menedéket a levegő szennyezettsége és a zajártalom ellen. az utóbbi évek munkájának eredményeként még 12 autópihenő, két erdei táborhely, több védett erdei forrás is várja a városlakókat, az utak „vándorait”,

vas megyében az erdőrendezés szakemberei elkészítették már a környezetvédelmi erdők további kialakítására, létesítésére a 2 000-ig szóló távlati terveket is. az erdőállomány fejlesztési terve az ország településfejlesztési tervéhez igazodik, s a funkcionak megfelelően - alsófoku, középfoku központ - jelöli ki a feladatokat. számol a terv a települések ipari, mezőgazdasági, üdülési jellegével, az idegenforgalommal, a várható népességgel, s ennek megfelelően tervezi környezetvédő erdők jellegét, területét.

a megyében minden legalább alsó - vagy ennél magasabb foku központ pihenőerdőt kap. ez maximálisan 30 perc gyaloglási távolságra lehet a helységtől, s ha ilyen távolságon belül jelenleg erdő nincs, akkor telepítéséről gondoskodni kell.

a közép- vagy magasabb foku és az üdülési központok egészségügyét a pihenőerdőn túl még séta- és kirándulóerdők is szolgálják. a séta- és kirándulóerdők 15-30 kilométer távolságra lehetnek a helységtől. a megyében 2 000-ig létesülő ilyen központok számára 6 800 hektár erdőt ír elő a távlati terv. /mti/

8.30/e

- 13 -

bb. 14. több mint tíz százalékkal növelhető az olajkihozatal - naponta egymillió köbméter széndioxidos besajtolás

vid/e fm -cz

1973. szeptember 11.

a dél-zalai olajmezőkön megkezdődött annak a másodlagos művelési eljárásnak az üzemszerű alkalmazása, amelyet széndioxidos programnak neveznek. elméleti, laboratóriumi és üzemi kísérletek alapján széndioxidgázt sajtolnak azokba a kőolajtároló rétegekbe, amelyek termelése a természetes hozamapadás következtében megszűnt, jóllehet a földtani kőolajkészlet kétharmada még a föld gyomrában van. ez a világ valamennyi kőolaj-lelőhelyén így van. a besajtolt széndioxidgázzal tulajdonképpen a kőolajtároló kőzet eredeti rétegnyomását állítják helyre, s a mesterségesen bejuttatott energia mozgásba hozza az olajszemcséket.

a bázakerettyei olajmező egyik területén ezzel a módszerrel több mint tíz százalékkal sikerült már is növelni a végső kihozataalt. a dunántúli kőolaj- és földgáztermelő vállalat szakemberei fokozatosan kiterjesztik ezt a másodlagos olajtermelési eljárást az egész bázakerettyei és lovászi olajmezőre, s ezzel nemcsak a természetes hozamapadást állítják meg, hanem ennek hatására növekszik a lelőhelyek termelése. a bázakerettyei szénhidrogénmezőben 42 kutat képeztek ki széndioxidgáz besajtolására, amelyeken át naponta egymillió köbméter gázt juttatnak a kőolajtároló rétegekbe. bázakerettyén 72 - évvel ezelőtt lezárt - kutat nyitnak meg fokozatosan, miközben folytatják a széndioxid alkalmazásának előkészületeit a lovászi olajmezőn is. a dél-zalai olajmezők ezzel az eljárással többmillió tonna kőolajjal segítik a népgazdaság energiaellátását. /mt1/

bb. 15. 10 000 négyzetméteres szövőde épült ujszegeden - megkezdték a gépek szerelését

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

európa egyik legnagyobb kenderfeldolgozó vállalata, a csaknem 8 000 dolgozót foglalkoztató szegedi kenderfonó és szövő modern új üzemrészszel bővült: ujszegedi gyáregységében 10 000 négyzetméteres üzemcsarnok épült, s megkezdték az új modern gépek felszerelését, illetve a még megfelelő régiék áttelepítését. külön tervet dolgoztak ki arra, hogy a mintegy 400 szövőgép, csévéző és egyéb berendezés szerelése, folyamatos áttelepítése ellenére ne csökkenjen a gyáregység termelése.

/folyt.köv./
8.35/e

- 14 -

Toló

bb. 15. /10 000 négyzetméteres...folyt./e

az üzemcsarnok mellé ezer személyes öltözőt, fürdőt építettek. a munkahelyek, illetve szociális létesítmények egyenletes belső hőmérsékletét, páratartalmát központi klímaberendezés teremti meg. az idén 85 éves ujszegedi gyár fennállása óta ezzel eddig a legnagyobb szabású fejlesztése valósult meg. csinosításához, parkosításához szinte minden dolgozó személyesen is hozzájárul: erre mintegy 3 000 óra társadalmi munkát vállaltak. /mt1/

bb. 17. szőlő a „kősvatagban”, - fóliaszőnyeggel védik az új telepítéseket balatonakaliban

vid/e fm -cz

1973. szeptember 11.

a szőlészeti kutató intézet badacsonyi állomásának munkatársai - akik kísérleti célokra a közelmúltban vették át az eddig jobbra csonthéjasokkal hasznosított vízszegény és köves balatonakali területek egy részét -, érdekes tudományos munkát kezdtek a szőlő meghonosítására.

a balatonpartnak ezt a szakaszát korábban „kősvatagnak”, nevezték a helyi lakosok. a területet néhány évvel ezelőtt robbantással lazították fel és ezután kezdték meg a mandula-, cigánymeggy- és őszibarack-facsemetek telepítését. a badacsonyi kutató állomás munkatársai ez év tavaszán létrehozták az első, üzemszerűen telepített tíz hektáros szőlőtáblát a rendkívül vízszegény és köves talajon.

az új telepítés védelmére, a mostoha természeti viszonyok ellensúlyozására érdekes megoldást választottak. a szőlősorok vonalában 120 centiméter széles fóliaszőnyeget terítettek le. a műanyag szőnyegből, alig 1 cm átmérőjű lyukon, az oltvány szára emelkedik ki. a fólia szélét mindkét oldalon 20-20 cm-es föld-sávval takarták le. a szőnyegsorok között szabadon hagyott föld-sávon a csapadék összegyűlhet, a fólia ugyanakkor megakadályozza az egyébként erőteljes párolgást és egyben utját állja a gyomnövények növekedésének.

a kutató állomás szakemberei értékelték a két év tapasztalatait és megállapították, hogy ezzel a módszerrel a „kősvatagban”, is fel lehet nevelni a szőlőt. sikerült megjavítani a talaj vízháztartását, a fiatal szőlők szembetűnően fejlődtek az ideai csapadékszegény esztendőben is.

a kísérleti táblán három évig védik a szőlőket fóliaszőnyeggel. /mt1/

8.47/e

- 15 -

Toló

bb. 16. a bajaiak nem várnak - összefogással épül a városi vízvezeték-rendszer bácska központjában

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

bács-kiskun megye déli városában, a részleges felsőfoku központnak jelölt baja járási székhelyen mindeddig nem tudták megvalósítani a közműves ivóvizellátást. az egyébként gyorsan fejlődő város e tekintetben elmaradt a duna-tisza köze többi városától. jelenleg még csak a homok-városrész lakói részesülnek közműves vizellátásban. a több évtizedes gond gyors megoldást követelt. miután nyilvánvalóvá vált, hogy a város e célra még ebben a tervidőszakban sem kaphat állami támogatást, a város vezető szerveinek közreműködésével városi vízműtársulást szerveztek, amelyben baja három nagy városrészének lakói fogtak össze vízműépítésre. a napokban megalakult társulás programja szerint az elkövetkező másfél év alatt 32,5 kilométernyi vízvezetékét fektetnek le a katonai-, szállás- és józsef-városrészekben. a lakosság pénzzel és társadalmi munkával járul hozzá a fontos közmű megteremtéséhez. a társulás támogatást kap a megyei tanácstól és az országos vízügyi hivataltól is. a tervezett vízvezeték-rendszer egyharmadát már az idén lefektetik. /mti/

bb. 18. új létesítmények szombathelyen

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

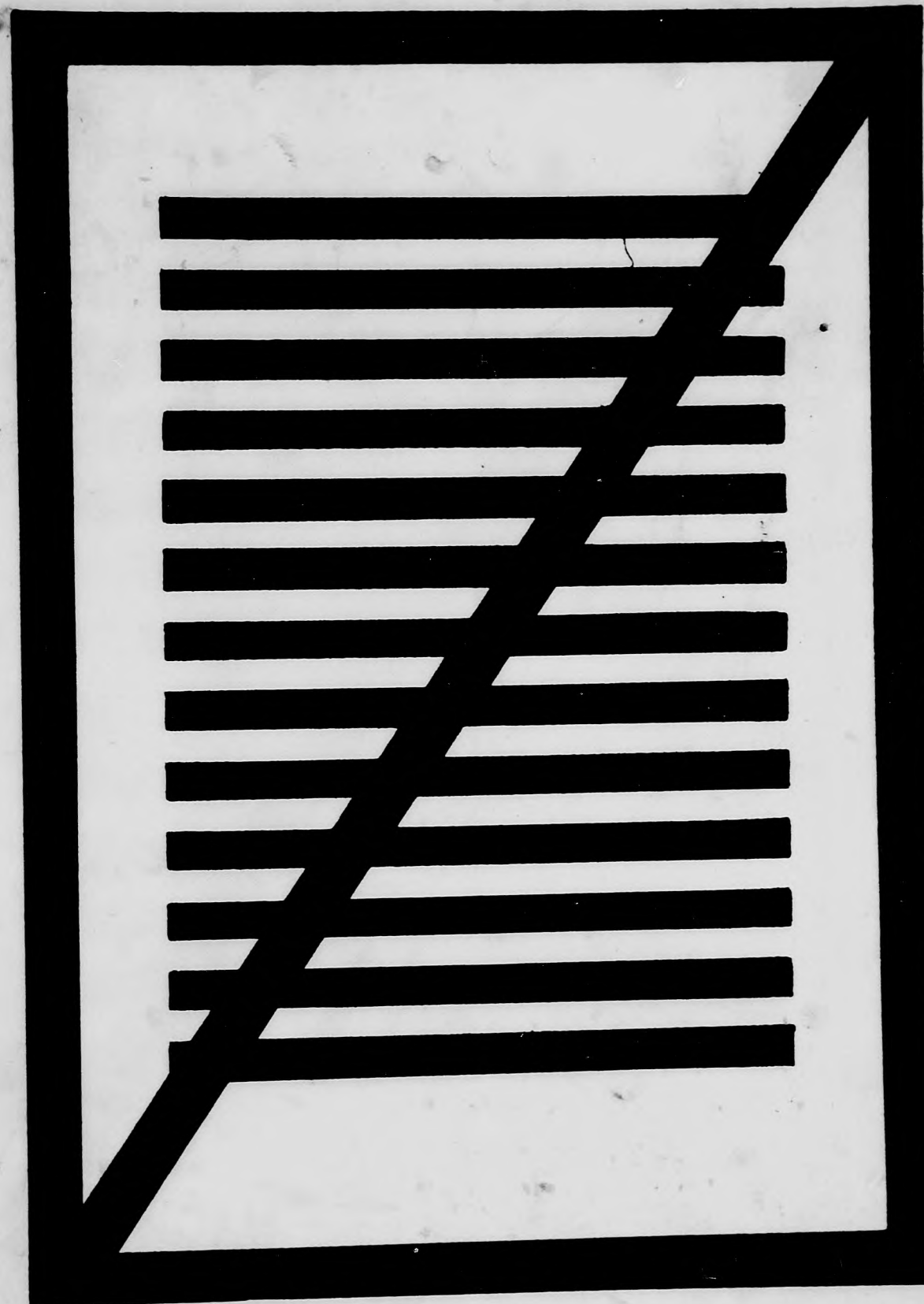
több új létesítmény építését kezdték, illetve kezdik meg még ebben az évben szombathelyen. a megyeszékhely új városrészén, a derkovits lakótelepen alapozzák a 16 tantermes iskolát, s készül az új lakberendezési áruház is. a humyadi ut és a sebes györgy utca által határolt területre kerül a fedett piac, amelynek építésére több mint harmincmillió forintot fordítanak. a piac 5 000 négyzetméter területen helyezkedik el. alapozását még ebben a hónapban megkezdik. főépület földszintjére abc áruház, emeletére pedig bisztró kerül. huszonhat pavilon csatlakozik hozzá téglalap alakban, s középen helyezik el a szabad elárúsítók padsorait.

a város^{ban} néhány helyen a szanálásra érett házak lebontásával kellett helyet biztosítani az újnak. a karicsának nevezett városrészén a régi korszerűtlen lakások zömét már lebontották. itt alakítják ki szombathely új kollégiumi városrészét. még ebben az évben megkezdik a középiskolai kollégium s további szanálásokkal előkészítik a mint 300 személyes szakmunkás-kollégiumának építését. a két új kollégiumot a tervek szerint 1975-ben adják át rendeltetésének.

/folyt.köv./
8.50/e

- 16 -

To 10⁰⁰

bb. 16. a bajaiak nem várnak - összefogással épül a városi vízvezeték-rendszer bácska központjában

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

bács-kiskun megye déli városában, a részleges felsőfoku központnak jelölt baja járási székhelyen mindeddig nem tudták megvalósítani a közműves ivóvízellátást. az egyébként gyorsan fejlődő város e tekintetben elmaradt a duna-tisza köze többi városától. jelenleg még csak a homok-városrész lakói részesülnek közműves vízellátásban. a több évtizedes gond gyors megoldást követelt. miután nyilvánvalóvá vált, hogy a város e célra még ebben a terv-időszakban sem kaphat állami támogatást, a város vezető szerveinek közreműködésével városi vízműtársulást szerveztek, amelyben baja három nagy városrészének lakói fogtak össze vízműépítésre. a napokban megalakult társulás programja szerint az elkövetkező másfél év alatt 32,5 kilométernyi vízvezetékot fektetnek le a katonai-, szállás- és józsef-városrészekben. a lakosság pénzzel és társadalmi munkával járul hozzá a fontos közmű megteremtéséhez. a társulás támogatást kap a megyei tanácstól és az országos vízügyi hivataltól is. a tervezett vízvezeték-rendszer egyharmadát már az idén lefektetik. /mti/

...-

bb. 18. új létesítmények szombathelyen

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

több új létesítmény építését kezdték, illetve kezdik meg még ebben az évben szombathelyen. a megyeszékhely új városrészén, a derkovits lakótelepen alapozzák a 16 tantermes iskolát, s készül az új lakberendezési áruház is. a hunyadi út és a sebes györgy utca által határolt területre kerül a fedett piac, amelynek építésére több mint harmincmillió forintot fordítanak. a piac 5 000 négyzetméter területen helyezkedik el. alapozását még ebben a hónapban megkezdik. főépület földszintjére abc áruház, emeletére pedig bisztró kerül. huszonhat pavilon csatlakozik hozzá téglalap alakban, s középen helyezik el a szabad elárúsítók padsorait.

a város^{ban} néhány helyen a szanálásra érett házak lebontásával kellett helyet biztosítani az újnak. a karicsának nevezett városrészén a régi, korszerűtlen lakások zömét már lebontották. itt alakítják ki szombathely új kollégiumi városrészét. még ebben az évben megkezdik a középiskolai kollégium s további szanálásokkal előkészítik a mint 300 személyes szakmunkás-kollégiumának építését. a két új kollégiumot a tervek szerint 1975-ben adják át rendeltetésének.

/folyt.köv./
8.50/e

- 16 -

10 10⁰⁰

vbb. 22. budapesti közlekedési balesetek

gk/e -cz

1973. szeptember 11.

a 11. kerületben a karinthy frigyes ut és az egri józsef utca kereszteződésében személygépkocsijával szabálytalanul kanyarodott borbély józsefné 66 éves nyugdíjas, budapesti lakos és összeütközött egy 6-os villamossal. borbély józsefnét súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba.

a 18. kerületben a steinmetz kapitány ut 37. szám előtt személygépkocsijával az uttesten megcsuszott malcsiner károlyné 32 éves anyagbeszerző, budapesti lakos és egy fának ütközött. malcsiner károlynét súlyos, de nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba. /mti/

bb. 20. bécsbe utazott a thália színház együttese

t nm/fk/e zs -cz

1973. szeptember 11.

kedden elutazott budapestről a thália színház társulata, az együttes a bécsi theater in der josephstadt meghívására látogat ausztria fővárosába, a reinhardt centenárium alkalmából sorra kerülő megemlékezésekre. a kiváló színházi szakember, rendező születésének 100. évfordulóját köszöntő rendezvény-sorozat a magyar együttes nyitja meg franz theodor csokor: isten veled monarchia! című drámájának előadásával.

az osztrák-magyar monarchia összeomlásáról szóló játék három alkalommal kerül a bécsi közönség elé. az együttes várhatóan szombaton este érkezik haza budapestre. /mti/

bb. 21. rekonstrukció a körmendi falzomban

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

hatvan millió forintos beruházással nagyarányú rekonstrukciós munka kezdődött el a szombathelyi erdő- és fafeldolgozó gazdaság körmendi falzombában. ebből az összegből új gépsorokat állítanak munkába, korszerűen berendezett új fűrészcsarnokokat építenek, s üzembe helyeznek egy gőzölő-száritógépet, amely lehetővé teszi, hogy a nyersárun kívül félkész anyagot is szállíthassanak megrendelőiknek, továbbá javítják a dolgozók szociális ellátottságát, munkakörülményeit. /mti/

9.55/e

Tó 10²⁵

- 18 -

bb. 23. kitüntetés életmentésért

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

szepesi imre, a paksi vörös csillag halászati termelőszövetkezet tagja 1973. július 24-én a dumából, saját életének kockáztatásával kimentette ürmös lászló 16 éves fiatal-embert.

szepesi imrét „életmentő emlékérem”-mel tüntették ki. a kitüntetést kedden adta át szepesi imrének szabópál Antal, a tolna megyei tanács elnöke. /mti/

bb. 24. hazánkba érkezett az ndk minisztertanácsa mellett működő sajtóhivatal elnöke

gk-e -cz

1973. szeptember 11.

dr. várkonyi péter államtitkárnak, a kormány tájékoztatói hivatala elnökének meghívására kedden délelőtt hivatalos látogatásra hazánkba érkezett dr. kurt blöcha, a német demokratikus köztársaság minisztertanácsa mellett működő sajtóhivatal elnöke. /mti/

bb. 26. elutazott hazánkba a koreai népi demokratikus köztársaság kulturális küldöttsége

tm/e -cz

1973. szeptember 11.

kedden elutazott a kndk külföldi kulturális kapcsolatok bizottsága elnökhelyettese, kim jong szun által vezetett kulturális küldöttség, amely a kulturális kapcsolatok intézete vendégeként töltött kétélt magyarországi látogatása során a magyar kulturális, oktatási és tudományos élettel ismerkedett budapesten és vidéken. látogatást tett egyebek közt a kőbányai gyógyszergyárban, a nagykátai magyar-koreai barátság termelőszövetkezetben, veszprém megyében és a dunakanyarban. megbeszéléseket folytatott kapcsolataink időszerű kérdéseiről orbán lászló művelődésügyi minisztériumi államtitkárral, a kki-ben rosta endre elnökkel és demeter sándor elnökhelyettes-sel, az mta-n láng istván főtitkárhelyettes-sel, továbbá az országos békatanács, a magyar vöröskereszt és a veszprém megyei tanács vezetőivel. fogadta a küldöttséget óvári miklós, az mszp kb titkára, a ferihegyen lőrincz tamás, a kki elnökhelyettese, a külügyminisztérium és a kki képviselői bucsuztatták a delegációt. ott volt pak gjong szun, a kndk budapesti nagykövete. /mti/

10.25/e

Tó 10²⁵

- 19 -

bb. 25. szakmunkás tanműhelyt nyitott a mom zalaegerszegen

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

Zalaegerszeg déli ipartelepén mintegy 200 millió forintos költséggel épül a város legújabb ipari üzeme, a magyar optikai művek gyáregysége. az eredeti tervek szerint a számítógépek periférikus egységeit gyártják majd itt. a gyáregység 1975. végére készül el, s a felszerelése után, néhány hónappal később megkezdik benne a termelést.

Kellő előrelátással azonban már második éve folyik a gyár leendő szakmunkásainak képzése. a tanulók eddig a Ganz Ábrahám gépészeti szakiskolában ismerkedtek a gyakorlati munkával, most már azonban önálló ipari tanműhelyben készülhetnek a szakmára. a magyar optikai művek a zalaegerszegi városi tanács segítségével rendezett bevonással tanműhelyt, amelyet a mom leendő szakmunkásai kedden vettek birtokukba. a 121 első- és másodéves tanuló számára rendelkezésre áll mindaz a technikai eszköz, amely használatával magas képzettségű szakmunkássá válhat: kitűnő munkakörülmények, elsőrangú munkagépek, s mindehhez jó felkészültségű mesterek. a korszerű tanműhelyben forgácsoló, gépszerselő-lakatos és mechanikai műszerész szakmára oktatnak. /mti/

bb. 27. a barnaszén felhasználás új lehetőségei - terméshozam-növelés szénhumusszal - nagyjelentőségű kísérletek tatabányán

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

ráb erzsébet, az mti tudósítója jelenti:

országos jelentőségű kísérletsorozatot kezdeményeztek a tatabányai szénbányák szakemberei. a hazai barnaszénnek olyan, a hagyományostól eltérő hasznosítási módját dolgozták ki, ami nemcsak hazai viszonylatban, hanem az export szempontjából is sokat ígér.

a tatabányaiak több egyetem és kutatóintézet tudósaival, tudományos munkatársaival együttműködve tüzetes vizsgálat alá vették a szénnek humusztartalmát. azt kutatták, milyen előnyös eljárással lehet ezt az anyagot kivonni a szénből és értékesíteni.

/folyt.köv./
10.40/e

- 20 -

TD 1115

bb. 27. /a barnaszén...folyt./e

a több évig tartó sikeres laboratóriumi és féllüzemi kísérletek után ma már egy kisebb kapacitású gyárban folyamatosan nyerik ki a szénből a humuszvegyületeket - ezt az ipari és biológiai célokra egyaránt felhasználható értékes anyagot. dúsítással, különféle fizikai és kémiai eljárással már több fajta humusz-preparátumot, vegyszert állítanak elő a tatabányai gyárban. üzemszerűen készítik például azt a humid-alapanyagú készítményt, amelyet előnyösen alkalmazhatnak mint tulajdonságjavító adalékot az akkumulátorok gyártásánál. ez az új fajta adalékanyag a budapesti akkumulátorgyárban végzett sorozatos próbák tanúsága szerint jelentősen növeli az akkumulátorok élettartamát, teljesítőképességét. más üzemi kísérletek azt igazolták, hogy a sugárzó anyaggal szennyezett vizek semlegesítése és a bányavizekben előforduló ritkafém-ionok kivonása is lehetséges a barnaszénből nyert humusz segítségével. a gyógyászatban kitűnő alap- és hatóanyagként jöhet számításba a humusz: a humán- és állatgyógyászatban a sebek gyógyulását idejét rövidíti és a reumás megbetegedések elleni védekezésben is jó szer az új adalékanyag.

Enak

az eddigi kísérletek azt is igazolták, hogy a tatabányán előállított humusz-koncentrátumok kiválóan alkalmasak talajjavításra és a kulturnövények terméshozamának a növelésére is. a tatabányai kertészetben például a hagyományos növényi tápanyagok - a nitrogén, kálium és foszfor - kiegészítéséül a kukoricát permetezték a szén humuszanyagával, s ennek hatására 15-22 százalékos többletermést takarítottak be. a humidanyagok sokoldalúságát bizonyította a magyar tudományos akadémia agrokémiai intézetében lebonyolított kísérlet is. itt rozsmagok csírázását gyorsították a tatabányai szénhumusz-preparátummal. jó eredményt értek el a kertészeti egyetem gyöngyösi karának kísérleti telepén is, ahol az új anyaggal a paradicsom és a paprika beérését gyorsították. az állatorvosi egyetem irányításával végzett kísérletek és a bábolnai állami gazdaságban most folyó kísérletek arra utalnak, hogy az új adalékanyag felhasználható a baromfi takarmánykoncentrátumok mikroelemekkel való korszerű kiegészítésére is.

az eredményes tatabányai üzemi kísérletek gyakorlati értékét növeli, hogy a hazai barnaszénnek zöme igen magas százalékban tartalmazza a humuszvegyületeket. különösen a tatabányai, az oroszlányi és a dudari jó minőségű szénekben található nagymennyiségű humuszvegyület. figyelemreméltó ebből a szempontból a hatalmas visontai lignitkészlet és a borsodi barnaszén is.

/folyt.köv./
10.43/e

- 21 -

TD 1115

bb. 27. /a barnaszén...2.folyt./e

igy tehát a humusz nagyüzemi gyártására és széleskörű felhasználására adottak a lehetőségek. a humusz kivonása után visszamaradt szén változatlanul, sőt javított minőségben alkalmas lehet energetikai és más célokra is.

jelenleg több ipari, mezőgazdasági nagyüzemben, tudományos intézetben és egyetemi tanszéken tovább folynak a kísérletek az új termékkel. a külföldi szakemberek érdeklődésére több nyugati cégnek is küldtek mintakollekciókat tatabányáról a humuszanyagból. /mt1/

...-

bb. 28. hírek a cukorgyárakból

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

kedden hajnalban a kaposvári cukorgyárban is munkába lendültek a gépek. három megyéből, somogy, baranya és tolnából szállítják a répát a kaposvári gyárba. az első irányvonalat szigetvár környékén rakták meg és innen szállították az induláshoz. a legutóbbi becslések szerint 23 000 vagon nyersanyagra számítanak. a termés az idén kevesebb, mint tavaly volt, de a minőség jobb.

a multheti sikeres főpróba után kedden begyűjtötték a kazánokat, megkezdődött a répafeldolgozási idény a szolnoki cukorgyárban, az ország legnagyobb cukoripari üzemében is a nagyüzem több év óta tartó rekonstrukciója során mintegy 800-900 millió forintot fordítottak korszerűsítésre, a kiszolgáló berendezések, a gépek fejlesztésére. a szolnoki gyárban a kezdetre mintegy 1 400-1 500 vagon répát halmoztak fel és a folyamatos a szállítás szolnok, hajdu, békés, bács, csongrád és pest megyéből. naponta négy irányvonalat és többtucat közúti jármű továbbítja a termést. a gyárnak szüksége is van a folyamatos nyersanyagellátásra, mert a tavalyi 381 vagonnal szemben az idén már 460 vagon répát dolgoznak fel naponta. /mt1/

...-

10.57/e

- 22 -

Tollár

bb. 29. a balaton többlete még 16 centiméter...

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

az eddig csapadékszegény nyárvégi hetek szembetűnően apasztották hazai vizeinket. a balatonon - bár a felületes szemlélődő azt állapíthatja meg, hogy sokat csökkent a tó szintje - a sokévi átlaghoz képest ; nincs hiány a vízkészletben.

a tó vízszintje csaknem eléri a nyári földény alsó határát. ebben az időszakban azonban már számítanak az őszi csapadékos hetekre és alacsonyabban szabták meg a magyar tenger vízszintjének határvonalait. a tó vízének állása - a hosszas szárazság ellenére - jelenleg 16 centiméterrel haladja meg a szabályozási szintet. ezért, a vízművekkel ellentétben, a természetes vízkészlettel gazdálkodó közép-dunántúli vízügyi igazgatóság balatoni kirendeltsége az elmúlt hetekben sem volt „szűkmarku”, a partvidék gazdaságaival szemben. a balaton vízből jutott bőven a tó közvetlen környéke zöltség-, szőlő- és gyümölcskertjeinek öntözésére.

a balaton vízháztartásában egyébként az utóbbi években nem voltak zavarok: céltudatos gazdálkodással, nagyjából a jelenlegi körülményeknek legjobban megfelelő határok között tartották a víz szintjét. /mt1/

...-

bb. 30. szüretelnek a balatoni borvidéken is

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

a balatoni történelmi borvidéken és a néhány kilométerrel északabbra lévő balaton-melléki szőlővidéken is szörvénnyosan megkezdődött a szüret szeptember első napjaiban.

a kistermelők és a gazdaságok hozzáálltak a korai érésű borszőlők szedéséhez. a szüret első napjainak tapasztalatai szerint a korábbi érésű rizlingszilváni 20-22 cukorfokos mustot ad. a nagyobb területen tenyésző olaszrizling szüretelésével még várnak a gazdaságok. /mt1/

...-

11.33/e

- 23 -

Tollár²⁰

bb. 31. rendőrségi hírek

r6/tm/e -cz

1973. szeptember 11.

baranya megyében, homorud községben jaksity antal 47 éves tsz-tag, helyi lakos pótkocsis vontatóval a lejtős uton felborult. a baleset következtében a vontató vezetője olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt.

bács-kiskun megyében kunfehértó községben egy tehergépkocsi rakfelületéről feltehetően rosszullét következtében a pótkocsi kerekei alá esett kiss istván 33 éves segéd munkás, kiskunhalasi lakos és a helyszínen meghalt. a körülmények tisztázására vizsgálat indult.

somogy megyében balatonboglár határában fehér lászló 27 éves szobafestő és mázoló, szőlőskislaki lakos motorkerékpárjával elütötte az uttest szélén szabályosan közlekedő vörös józsef 17 éves ipari tanuló helyi lakos gyalogost, vörös a baleset következtében súlyosan megsérült. a gázolás után a motorkerékpár vezetője segítségnyújtás nélkül továbbhajtott. a rendőrség elfogta és előzetes letartóztatásba helyezte.

szabolcs-szatmár megyében nyirmihálydi községben szoboszlai józsef 31 éves géplakatos, nyirlugosi lakos személygépkocsijával figyelmen kívül hagyta a sínekre és elütötte a személyvonat. a baleset következtében a gépkocsi vezetője a helyszínen meghalt.

szolnok határában matusinka istván 42 éves segéd munkás, abonyi lakos motorkerékpárjával gyorsajtás közben a földuton felborult és a helyszínen meghalt. /mti/

bb. 32. termel a paradicsomporító - naponta 110 vagon nyersáru érkezik a kecskeméti konzervgyárba

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

hetek óta a paradicsomfeldolgozás köti le a kapacitás nagyrészt a kecskeméti konzervgyárban. túl a csucsidényen, amikor naponta 150 vagon áru érkezett, még mindig 100-110 vagonnyi a napi felhozatal. így kedden újabb fordulósámkhoz érkeztek: átvették a 3 000. vagon paradicsomrakományt. a terv szerint még 10 000 tonna paradicsom feldolgozása van hátra, ennél azonban többet ígérnek a kertészetek. a bőséges és jó minőségű nyersanyagból többnyire sűrítményt gyártanak, ami alapanyaga a porításnak is. a nyersáru beérkezésével párhuzamos a készáru-előállítás, hat vonalon készül a különféle termék. üzemel a porítóberendezés is. a paradicsomliszt, sajátos szín- és zamataanyagával, elismerést szerzett a nemzetközi piacon. az áru nagyrésze exportra kerül, de a gyár vezetői keresik a lehetőséget a termék hazai értékesítésének is. a c-vitaminban gazdag, frissítő paradicsom ivólé gyártását is bővítték, ugyanakkor egészben is tartósítják a bogyókat. /mti/

12.03/e

- 24 -

bb. 33. háromszázezer árvizsgálat hajdu-biharban

vid/e tm -cz

1973. szeptember 11.

több mint 300 000 árvizsgálatot végeztek az elmúlt években a hajdu-bihar megyei tanács négy szakosztályának és az állami kereskedelmi felügyelőségnek a munkatársai. több mint 600 esetben szabálysértési eljárást kezdeményeztek, majdnem 400 alkalommal pedig figyelmeztetésre került sor. röviden így lehetne összefoglalni azt a jelentést, amelyet kedden vitatott meg a hajdu-bihar megyei tanács végrehajtó bizottsága.

a helyzet megnyugtató, miután az árdrágítások miatti szabálysértési eljárásokat követő utóvizsgálatok pozitív eredményel zárultak. a vizsgálatok nagy számát és a szabálysértések számát összevetve is elfogadható a kép a megyében. az ellenőrzések során megállapították, hogy a kereskedelemben még mindig előfordul a sulycsonkítás, vagy az árak helytelen feltüntetése. a közlekedési, építőipari és ipari ágazatban gyakori a túlszámlázás. az elmúlt időszakban majdnem félmilliárd forintot fizettek vissza az ellenőrök ezekkel a vállalatokkal és szövetkezetekkel a megrendelőknek.

az okok között első helyen említi a jelentés a többször változtatott és módosított árképzési irányelveket, amelyeket nem ismernek eléggé a vállalatoknál. sok helyen laza a bizonylati fegyelem, nem érvényesül a költségek valódiságának elve. több helyen még mindig rutinos becsléssel alakítják ki az árakat.

az említett hiányosságok miatt a vállalatok egymás közötti elszámolása hosszadalmas, sok a reklamáció. az árellenőrzések során azt is megállapították hajdu-biharban, hogy évről-évre csökken a fogyasztók megkárosítása, ami jórészt a kereskedelemben egyre sűrűbbé váló ellenőrzéseknek köszönhető. /mti/

...

bb. 34. fröccsöntött talpu tornacipő a martfői tiszta cipőgyárból

vid/e -ch

1973. szeptember 11.

a martfői tiszta cipőgyárban néhány éve korszerű gépsorok beállításával megkezdtek az ugynevezett fröccsöntött talpu tornacipők gyártását, s a modernebb technológia eredményeként többszörösére nőtt a tornacipők élettartama, teherbírása. az új termék ára azonban - épp a korszerűsítés miatt - lényegesen - 15-20 forinttal - magasabb volt, mint a hagyományos lábbeliké. az országos anyag- és árhivatal nemrégiben husz százalékról tízre csökkentette a hagyományos tornacipők forgalmi adóját, s az új technológiával készült termékeknek pedig eleve tíz százalékos kulcsot állapítottak meg. /folyt.köv./

12.50/e

- 25 -

bb. 34. /fröccsöntött...folyt./e

az intézkedés a gyár bevételét nem érinti, a fröccsöntött tornacipők árát viszont általában tíz forinttal csökkentti. az árcsökkentő intézkedés hatására a kereskedelem azonnal feladta rendelését, és már 1973 második félévére 170 000 pár fröccsöntött talpu cipőt rendelt az 1 millió 400 000 pár hagyományos tornacipő mellett. a tiszai cipőgyár szállítási szerződéseinek idejében eleget tett, sőt az olcsó, rögzített áras gyermekméretű tornacipőkből a tervezettnél mintegy 150 000 párral többet ad a kereskedelmek az év végéig. /mti/

at -...-

bb. 36. szőlőfeldolgozó kisgépek a háztáji gazdaságoknak

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

a mosonmagyaróvári mezőgazdasági gépgyár szombathelyi gyárában ebben az évben is az igényeknek megfelelő mennyiségben készült a szőlőtermelők, háztáji gazdaságok részére szőlőfeldolgozó kisgép. e tevékenység nem tartozik a gyár leg-gazdaságosabb munkája közé, de azért lelkiismeretesen foglal-koznak a kisgépek fejlesztésével is. egész „szőlősajtoló csa-ládot„ fejlesztettek ki, a 12 literestől a 175 literesig. ezenkívül kétféle nagyságban gyártják a szőlőzúzó kisgépeket is. az üzem a szüretig összesen 16 800 különböző méretű szőlő-feldolgozó kisgépet gyártott a kisüzemek, illetve a háztáji gazdaságok részére.

új terméként kezdték meg a sorozatgyártását az idén a b-15 és a b-15-m elnevezésű kézi, illetve motormeghajtású kis-zúzó-bogyózó gépeknek, amelyek szintén a kistermelők, a háztá-ji gazdaságok részére készülnek. /mti/

-...-

bb. 39. időjárásjelentés

-cz/e

1973. szeptember 11.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 11-én, kedden 13.00 órakor:

a hőmérséklet az évszaknak megfelelő

a sarkvidéki levegő első hulláma az évszaknak megfelelő szintre süllyesztette le európa nagy részének hőmérsékletét. az átvonulásával járó záporok, zivatarok, esők csak néhány he-lyen adtak számottevő csapadékot. ma reggelre azonban az északnyugati szél zónája kelet felé toldott el, és nyugat -továbbá közép-európa felett napsütéses idő alakult ki, fokoza-tosan mérséklődő széllel.

/folyt.köv./
13.08/e

- 26 -

bb. 39. /időjárás...folyt./e

hazánkban hétfőn felhőátvonulásokkal érkezett a hűvös levegő és sok helyen okozott több-kevesebb esőt. a legna-gyobb csapadékmennyiséget a délnyugati és keleti, északkele-ti országhatár közelében mérték: nagykanizsán 17, lentiben 25, záhonyban 24, körösszakálón 32 millimétert. az ország legnagyobb részén azonban nem volt több csapadéknym és 6 milliméter közöttinél. a hőmérséklet a dunántul nyugati fe-lében már csak északkeleten 6-10, máshol általában 8-12 fok-ra hűlt le a levegő. ma délelőtt általában derült volt az idő, csak egy-két helyen indult meg erősebb nappali felhő-képződés. a hőmérséklet 11 órakor 17-20 fok között volt.

budapesten hétfőn a hőmérséklet napi középértéke 19,6 fok volt, a százéves átlagnál 4.1 fokkal magasabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 20 fok, a tenger-szintre átszámított légnyomás 765 milliméter, alig változik.

a balaton vizének hőmérséklete 11 órakor síófoknál 20 fok volt.

várható időjárás szerda estig:

főként nappali felhőképződés, valószínűleg csapadék nél-kül. mérsékelt északi, északkeleti szél. az éjszakai lehűlés fokozódik, a nappali felmelegedés az évszaknak megfelelő ma-rad.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 6-11, észak-keleten 5-10, legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 19-24 fok között.

a duna vízállása budapestnél 131 centiméter. /mti/

-...-

13.12/e

-27-

/folyt.köv./
13.08/e

- 26 -

bb 35. ,, kukorica-szemle,, szegeden - gépi betakarításra alkalmas, szilárd száru hibridek bemutatója

vid-ju -cz

1973. szeptember 11.

tóth béla, az mti tudósítója jelenti:

a gabonatermesztési kutató intézet szegedi telepén kedden négy napos kukoricabemutató kezdődött azzal a céllal, hogy az ország sok megyéjéből meghívott szakemberekkel megismertessék a legújabb fajtákat. a ,, kukorica-szemle,, résztvevőinek az intézet kutatói elmondották, hogy a nemesítés az utóbbi fél évtizedben új irányban halad. ma már elengedhetetlen követelmény, hogy a kukoricák szilárd száruak, gépi betakarításra alkalmasak legyenek. több ilyen újdonságot tekintettek meg az érdeklődők.

a közeljövő egyik ígéretes hibridje az előzetes szaporításra engedélyezett gk-tc-255-ös és az msc-267-es. mindkettő, kimondottan korán érő, a betegségekkel szemben ellenálló fajta. jól bírják a tőszám-sűrítést és így hozamuk alig marad el a később érőkétől. a koraiság azzal az előnnyel jár, hogy a nagy betakarítási idejnyit megnyújthatják a gazdaságok, jobban kihasználhatják a csőtörő kombájnokat. mivel korán lekerül a földről, utána kitűnő minőségű magágy készülhet az őszi kalászosoknak. a buza éppen azért, mert idejében és jó talajba kerül, hektáronként három-négy mázsával többet fizet.

a szovjetunióban, az ndk-ban, csehszlovákiában, jugoszláviában, franciaországban és az nszk-ban is kipróbálás alatt áll a ksc-360-as előzetesen elismert hibrid. a nemesítők elérték céljukat, mert ez a fajta hektáronként hetven mázsa körüli szemtermést ad, gépi betakarításra alkalmas. olyan szilárd száru, hogy viharos, szeles időjárás sem dönti meg. hazánk gazdaságaiban az idén már több zárt termelési rendszerbe vonták be és mintegy 50.000 hektáron diszlik. öntözéses termesztés is kipróbálás alatt áll.

a szegedi kutatók a dél-alföldi éghajlati és talajviszonyokra nemesítették a sze-dc-624-est, ugyancsak államilag előzetesen elismert fajtát. a melegben, napfényben bővelkedő csongrád, békés és bács megyében termeszthető a legeredményesebben mint fővetésű, nagyhozamu kukorica. az ország egyéb tájain pedig - mivel nagy zöldtömeget ad - silógabonaként honosodhat meg. jelenleg 20.000 hektáron terem a tsz-ekben, állami gazdaságokban.

az újdonságok ^{meg} ismertetésén túlmenően az intézet vezetői arról is tájékoztatják a négy napon a meghívottakat, hogy a vetőmagelszaporítás milyen ütemben halad. a nemesítő telepen külön mutatják be, hogy az egyes fajtáknál különböző tőszámmal milyen eredmény érhető el és milyen mennyiségű, illetve arányú műtrágya felhasználása a legcélszerűbb. /mti/

13.05/ju

- 28 -

bb 37. nyolcezer zugépitkező budapesten - szigorubb lesz az ellenőrzés - sajtótájékoztató a fővárosi tanácsnál

t -don/gk-ju szó -cz

1973. szeptember 11.

az engedély nélküli építkezések megelőzésére fővárosi központi építésrendészeti szolgálatot hoznak létre - jelentette be keddi sajtótájékoztatóján giltner andor, a fővárosi tanács elnökhelyettese. hangsúlyozta: budapesten elszaporodtak az illegálisan emelt építmények. a fővárosban jelenleg csaknem 8000 engedély nélkül tető alá hozott épületet - lakást, toldalékot, kamrát, garázst - tartanak nyilván. az építésügyi előírást figyelmen kívül hagyók ,, főhadiszállása,, az óbudai mocsaras-dűlő, a xvii. kerületi homokos-dűlő, a xx. kerületi köves ut, valamint a csepeli sóderbánya és környéke.

a földből titokban kinőtt vadtelepülések nemcsak a városrendezési tervek valóra váltását akadályozzák, hanem közegészségügyi, környezetvédelmi szempontból is rendkívül sok gondot, gyakran megoldhatatlan problémát jelentenek. az illegális ,, lakónegyedek,, tudniillik közmű nélküli, többnyire mezőgazdasági övezetekben burjánzanak: így víz-, csatornahálózat hiányában nagymértékben szennyeződik, fertőződik a talaj.

az engedély nélküli építkezések elterjedésében közrejátszik, hogy sokan nem ismerik - vagy éppen fölöslegesnek tartják - ,, az engedélyezési eljárást, mások pedig tulnyolultnak ,, ítélik,, a hivatalos menetrendet. ezért a zugépittek inkább vállalják a ,, suba alatti,, építkezések következményeit, mintsem annak rendje-módja szerint megvárják a hivatalos engedélyt.

az illegális építkezés ára magas, s a jövőben még drágább lesz. a zugépitteő ugyanis nemcsak a felhuzott építmény értékének 10 % -át fizeti meg, hanem az 5000 forintos végrehajtási bírságot is. az utóbbit mindannyiszor fizeti, ahányszor felszólítják az építmény lebontására.

giltner andor elnökhelyettes bejelentette: a kerületi tanácsok bizottságokat alakítanak. a városrendező szakemberekből, tanácsstagokból álló testületek hamarosan munkához látnak. utcáról utcára földterképezik, hol építkeztek engedély nélkül. megvizsgálják s javaslatot tesznek, hogyan, miképpen lehet felszámolni az építményeket. ezután minden esetben az építésügyi hatóságok állapítják majd meg, hogy az építmény ideiglenes vagy végleges jelleggel fennmaradhat-e, illetve engedélyezhető-e. ezt követően az építteőket felszólítják, vagy az építmény átépítésére - ezzel egyidejűleg az építési bírság megfizetésére-, vagy a fennmaradási engedélykérelem benyújtására, illetőleg az építmény lebontására. ha valaki a felszólítás ellenére nem bontja le az építményt, az építteő terhére bontóbrigád lát a szanaláshoz. /mti/

--

13.15/ju

- 29 -

14.13.9

bb. 38. már csak jelképe a kalocsai tájnak a házak eresztét fodrozó pirospaprika-füzér

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

megkezdte az ideai termésű paprika őrlését a kalocsa-vidéki fűszerpaprika és konzervipari vállalat. a szokottnál egy hónappal korábbi feldolgozást a fajtaváltás, a termelés-technológia korszerűsítése tette lehetővé. az öntözött viszonyok között termesztett fűszernövény a nyárvégi napfénybőséget is kitűnően hasznosította: pirosabb az őrleménynek való. az új fajták terméséből egyébként is színben gazdagabb árut nyernek. ez méginkább növeli majd a világhírű kalocsai fűszerpaprika keresettségét, amelyet jelenleg is 26 országba exportálnak.

a termelés korszerűsítésével egyidejűleg módosult az őrleménynek való tárolása, feldolgozásra történő előkészítése. az új fajták többnyire nem igénylik az utóérlelést, amely korábban öt-hat hétig is eltartott. füzérezték a csöveket és szellős állványokon szárították. most közvetlen a szárítóüzembe kerül a termés. ezt a folyamatot a legtöbb helyen a termelőszövetkezetek végzik, s őrlésre kész terméket adnak át a gyárnak. a háztáji gazdaságokban érlelt paprika egy része továbbra is füzérre kerül: nem szükségmegoldásként, inkább jelképként díszítik a házak ereszeit paprikaszüret idején. a forma azonban itt is változott, helyenként hosszú neccsákokban csüng a vidék pirosaránya. /mti/

...-

bb. 40. a belföldi szerkesztőség híreinek jegyzéke 8 órától 13 óráig:

-cz/e

1973. szeptember 11.

1. magyar kiállítások külföldön
 2. marxizmus-leninizmus esti egyetem
 3. aszály
 4. videoton-ujdonságok
 5. mammutcsontváz
 6. a 2. ker. bemutatkozik komárom megyében
 7. köjál-vizsgálat
 8. magyar eredményhirdetők
 9. minisztériumi irányelvek
 10. szeptember premierterveiből
 11. szüretelőgépek bács megyében
 12. gyártástechnológusok
 13. környezetvédelem vas megyében
- /folyt.köv./
13.25/e

- 30 -

14.13.9

bb. 40. /hírjegyzék...folyt./e

14. dél-zalai olajmező
 15. ujszegedi kenderfeldolgozó
 16. városi vízrendszer bácska központjában
 17. fóliaszőnyeg
 18. új létesítmények szombathelyen
 19. magyar csuklós autóbuszok perunak
 20. a thália színház bécsbe utazott
 21. rekonstrukció
 22. közlekedési balesetek
 23. kitüntetés életmentésért
 24. dr.kurt blecha hazánkba érkezett
 25. szakmunkás tanműhely
 26. elutazott a kndk kulturális küldöttsége
 27. nagyjelentőségű kísérletek tatabányán
 28. hírek a cukorgyárakból
 29. a balaton többlete még 16 centiméter
 30. szüretelnek a balatoni borvidéken
 31. rendőrségi hírek
 32. paradicsomporító *I kemel a*
 33. árvizsgálat hajdubán
 34. fröccsöntött tornacipő
 35. kukoricaszemle szegeden
 36. szőlőfeldolgozó kisgépek
 37. a zugépitkezők ellen
 38. paprikaőrlés
 39. időjárásjelentés
 40. hírjegyzék
- /mti/

...-

bb. 43. tej- és sütőipari termékbemutató salgótarjánban

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

tej- és sütőipari termékbemutatót rendezett a nógrád megyei tanács mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztálya, kereskedelmi osztálya és a magyar szabványügyi hivatal kedden salgótarjánban, a karancs szálló halljában. a bemutatón több állami, szövetkezeti és kiskereskedelmi, valamint élelmiszeripari vállalat képviselői vettek részt. a tej- és sütőipar néhány új termékével ismertették meg a meghívottakat. a bemutatót termékkóstoló zárta, így a fogyasztói ízlésről a vállalatok, a gyártott termékekről a vásárlók tájékozódhattak. /mti/

13.30/e

-31-

14.13.9

bb. 41. először egerben - mesterséges hőenergiával hozzák felszínre az olajat

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

kovács andrás, az mti tudósítója jelenti:

beváltotta a hozzáfűzött reményeket az ugynevezett elégetéses termelési módszer az egeri olajmezőn. az új eljárások alkalmazásával egy év alatt mintegy ezer tonna olajat hoztak felszínre a termelésből korábban már kivont kutakból. az új módszerek alkalmazásáról és sikereiről dienes mihály a nagyalföldi kőolajtermelő vállalat egeri üzemének vezetője tájékoztatta a magyar távirati iroda munkatársát.

elmondotta, hogy a hazai olajmezők kőolaj készletének csak a töredékét lehet kitermelni a hagyományos módszerekkel. egerben például a készletnek csak mintegy 20 százalékát hozták ki a kutakból, mivel az olajat felszínre segítő földalatti atmoszféranyomás a termelés közben rendkívül alacsonyra csökken. a probléma megoldására - külföldi tapasztalatokat, elsősorban a szovjetunióban jól bevált módszereket hasznosítva - egy évvel ezelőtt kísérletképpen kezdték meg az egeri olajmezőn az ugynevezett elégetéses termelési módszert. a kísérletet arra alapozták, hogy a földalatti tárolókőzet csatornácskáiban elhelyezkedő, gyakran nagy sűrűségű olajkészlet felmelegítéssel cseppfolyósítható, s ugyanakkor a felmelegedés során keletkező magasfokú hőenergia pótolja az egyébként hiányzó rétegnyomást.

mintegy 500 fokos hőmérsékletet kellett előidézni a föld alatt ahhoz, hogy a kifejlődő hőenergia a tároló körzetben elhelyezkedő olajat a termelő kutak felé szorítsa.

a mintegy 250 méteres mélységben elhelyezkedő tároló réteget elektromos árammal táplált berendezéssel gyújtották be. a földalatti égetéssel természetesen megsemmisül a mélyben rejtőző olaj egy része - mutatott rá az üzemvezető -, de a módszer ennek ellenére kifizetődő, mert olyan területeken alkalmazták, ahonnan már a hagyományos, vagyis az elsődleges módszerekkel semmiképpen sem lehet a felszínre hozni az olajat.

/folyt.köv./
13.48/e

- 32 -

14¹³g

bb. 41. /először egerben...folyt./e

dienes mihály hangoztatta, hogy az egeri olajbányászok bravuros ügyességgel, példás helytállással bizonyították, hogy az ugynevezett elégetéses termelési módszer hazánkban is sikerrel alkalmazható. egy év alatt az értékes nyersanyag felszínre hozatala mellett rendkívül hasznos tapasztalatokat is gyűjtöttek. az összegyűjtött adatokból azt is kiszámították, hogy a föld mélyében mesterségesen előidézett hőenergia munkába fogásával mennyi idő alatt és milyen hozammal helyezhetők újra üzembe a termelésből egyszer már kivont olajkutak. az egeri kísérlet során bebizonyosodott, hogy a földalatti tüzeléssel gazdaságosan felszínre lehet hozni olyan jelentős olajkészleteket, amelyeknek kitermelésére korábban nem volt mód.

az egeri olajmezőn az idén mintegy 8.5 millió forintos költséggel korszerűsítették a kompresszor-telepet, amely ugyancsak az új bányaművelési eljárás fejlesztését szolgálja. /mti/

bb. 46. ifju orvosokat avattak az erkel színházban

t zsu/gné/szö/e -cz

1973. szeptember 11.

hatéves egyetemi tanulmányaik befejeztével 314 ifju orvost avattak doktorrá kedden az erkel színházban a semmelweis orvostudományi egyetem rendkívüli doktoravató tanácsülésén.

dr. antoni ferencnek, az egyetem rektorának megnyitóbeszéde után dr. gráf ferenc, az általános orvoskar dékánja és a megjelentek előtt esküt tettek az idén végzett medikusok és medikák, akiket a dékán ünnepélyesen doktorrá fogadott. a fiatal orvosok nevében dr. magyar ambrus, a külföldi ösztöndíjasok nevében pedig dr. godlove ernest kavavila tanzániai diák mondott köszönetet az egyetem oktatóinak.

ezt követően az egyetemi kiszervezet dr. jáhn ferenc emléklakettel jutalmazta azokat a végzett hallgatókat, akik kitűntek a társadalmi és a tanulmányi munkában egyetemi tanulmányaik alatt.

a doktoravató ünnepségen megjelentek tudományos, politikai és társadalmi életünk képviselői is. /mti/

18.52/e

- 33 -

14³⁰g

bb 44. 1975-re több mint 9000 kilométer csatornahálózat - előregyártás a mélyépítésben címmel tanácskozás kezdődött

i kg/pá-ju -cz

1973. szeptember 11.

tíz ország több mint 300 szakemberének részvételével „ előregyártás a mélyépítésben „ című szimpózium kezdődött kedden a technika házában. a közlekedéstudományi egyesület rendezésében négy napon át tanácskoznak a résztvevők a mélyépítési előregyártás fejlődéséről, a tudományos gyakorlati eredményekről, összesen 60 előadás hangzik el. az eseménysorozatot szilágyi Lajos építésügyi- és városfejlesztési miniszterhelyettes, a konferencia elnöke nyitotta meg.

bevezető beszédében a miniszterhelyettes elmondotta: az építőiparon belül a mélyépítőipar különösen a iv. öt éves tervidőszak eddig eltelt időszakában fejlődött gyors ütemben. ez idő alatt új technológiákat vezettek be a gyártásba, bővültek a vállalati kapacitások, s többek között hat új közlépítő vállalat is létesült. az eddigi eredmények megteremtették a feltételét annak, hogy a tervek szerint 1975 végéig az ország közlekedéscsatornahálózata több mint 9000 kilométerre bővüljön, s ennek 90 százalékát előregyártott elemekből építsék. a csatornázási, közvilágítási munkálatok megkönnyítésére fokozódik az előregyártott cső-elágazások, aknák és más eszközök gyártása, ezekből évente 30-40 ezer köbméter készül majd a tervidőszak végére. a vízvezeték-hálózat bővítése érdekében a szentendrei betoncsőgyár 40 kilométer nyomcsővezetékét készíti egy évben.

az építési munkálatoknál a hagyományos sicalapozás mellett a tervek szerint mindinkább elterjednek a korszerű, gazdaságos eljárási módok, mint például az ugynevezett réseléses alapozás. jelenleg az építkezések alig 5-6 százalékánál alkalmazzák ezeket a korszerű eljárásokat, s a tervidőszak végére ez már 30 százalékra növekszik.

a közúthálózat korszerűsítésének, bővítésének munkálatait megkönnyítik, lerövidítik az előregyártott hidak alkalmazásával, ezért ezeknek gyártását fokozni kell. emelkedik a gyártás technikai színvonala is. a műszaki fejlesztés eredményeként az eddig 14 méteres szakasz átívelésére alkalmas egy darabból készült hidakon kívül például már 25 méteres távolságot összekötő is készítenek.
/ folyt. köv./

- 34 -

13.42/ju

1430g

bb 44. / 1975-re több mint ... 1. folyt./-ju

a miniszterhelyettes bevezető beszédében hangsúlyozta, a további feladatok megoldásához segítségül szolgál a jelenlegi tanácskozás, amelyen a résztvevők kicserélhetik tapasztalataikat, s megismerkedhetnek a legújabb külföldi eredményekkel.

szilágyi Lajos bevezető beszéde után a program szerint előadásokat tartottak a hazai és külföldi szakemberek. a tanácskozás szerdán három szekcióra oszta folytatódik. /mti/

--

bb 45. a szanált termelőszövetkezetek többsége az idén már nyereséggel zár békésben - a békés megyei tanács végrehajtó bizottságának ülése

vid/fm-ju -cz

1973. szeptember 11.

eredményesen hajtják végre az év elején hozott határozatokat a szanált termelőszövetkezetekben, - állapították meg a békés megyei tanács keddi kibővített vb. ülésén. - az eredménytelen gazdálkodás miatt 1972-ben 14 kollektív gazdaság zárt alaphiánnyal és veszteséggel. amikor a megyei tanács vb óvadékkal sietett segítségükre, megszabta a feltételeket a gazdálkodás további menetére. valamennyi szanált termelőszövetkezetben a közgyűlés elfogadta a megyei tanács vb ajánlásait, meghatározták a munka díjazásának módját és mértékét, a vezetőkkel - ahol erre megvolt az indok - visszafizették a jogtalanul felvett prémiumokat, felelősségre vonták és leváltották a helytelenül gazdálkodó vezetőket, s három gazdaságban bűnvádi eljárást indítottak a gazdálkodásban vétkes vezetők ellen.

hátráltatja azonban a veszteséges gazdaságok fejlődését egyik-másik helyen az, hogy a közgyűlés a különböző határozati pontok végrehajtására hosszú határidőt szabott. a békési kossuth, a mezőgyáni magyar-bolgár barátsági tsz. élére talpraesett új vezetők kerültek, de még vannak olyan kollektív gazdaságok, ahol nem sikerült megoldani a szakember-ellátottságot. a szanált termelőszövetkezetekben ugyanis nem szívesen telep-szenek le sok tapasztalattal rendelkező jó szakemberek, pedig éppen az említett helyeken lenne ennek nagy jelentősége - hangsúlyozták a vb ülésen.

- a vb ülés többek között amellelt foglalt állást: kiemelt feladatként kell kezelni a veszteséges termelőszövetkezetek szakember-ellátását. meg kell teremteni a személyi és tárgyi feltételeket. ahol még nem sikerült véglegesen megoldani a helyzetet, hogy minél gyorsabb legyen a fejlődés. az eddigi eredmények egyébként azt mutatják, hogy a szanált termelőszövetkezetek többsége az idén már nyereséggel zár békésben. /mti/

--

Loda átmenetileg jól képzett megbizottakat küldenek,

13.50/ju

- 35 -

1436g

bb. 46. a „cukorprogram,, sikere baranyában

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

baranyában sikerrel járt az ugynevezett cukorprogram, azaz a cukorrépatermelés fejlesztésére és a lakosság cukorellátásának megjavítására hozott kormányhatározat végrehajtása: soha annyi cukorrépa nem termett még a mecsekvidéki földeken, mint az idén. most kezdődött meg a gazdag termés betakarítása, a következő napok, hetek során mintegy 130 000 tonna répát raknak vagonokba a termelősövetkezetek és az állami gazdaságok, s ez rekordot jelent a baranyai mezőgazdaság történetében. pedig néhány évvel ezelőtt még teljes válságban volt a fontos ipari növény termelése. mélypontján - 1971-ben - mindössze 1862 hektáron termelt, amit korábban soha, azt most közgazdasági ösztönzőkkel sikerült megvalósítani: az idei őszi kereken 4 000 hektáron termelt cukorrépa, vagyis két év alatt több mint kétszeresére nőtt a vetésterület. a termés erősen koncentrálódott: 30 mezőgazdasági üzem adja a 130 000 tonna cukorrépát. a gyár és a gazdaságok összefogása nyomán magas színvonalon gépesítették a termelést. a mostani őszi - az ország megyéi közül elsőként - teljes egészében gépek takarítják be a termést baranyában. ez a növény, amely pár éve még nyűg volt a mezőgazdasági üzemek számára, a kedvező árak révén hektáronként több mint 20 000 forintos bevételhez juttatja a termelőket. a cukorrépa tehát máris a legnagyobb hasznosító növények közé került. ennek köszönhetően jövőre - előreláthatóan - további 1000-1500 hektárral gyarapszik a vetésterülete baranyában. /mti/

bb. 47. tanévnyitó ünnepség a szarvasi főiskolai karon

vid/e fm -cz

1973. szeptember 11.

a debreceni agrártudományi egyetem szarvasi öntözéses és meliorációs főiskolai karán kedden rendezték meg a tanévnyitó ünnepséget. a résztvevőket - közöttük a 112 elsőéves hallgatót - dr. Mihályfalvy István igazgató köszöntötte. ezután dr. Ács Antal rektor mondott ünnepi beszédet. hangsúlyozta: „tessék városában,, ideális környezetben tanulnak a diákok. a főiskola felszerelése európa-szerte híres, a közvetlen szomszédságban lévő szarvasi öntözési kutató intézetben és a 22 000 holdas állami gazdaságban a hazánkban megtalálható valamennyi öntözőberendezéssel és öntöző móddal megismerkedhetnek. három év alatt szerezhetnek üzemmérnöki diplomát, s a magyar mezőgazdaságnak nagy segítségére lesznek.

a diszünnpéség az elsőévesek eskütételével zárult. /mti/

14.08/e

- 36 -

bb. 48. megkezdődött az agromasexpo-73 vidéki bemutatóinak programja - több mint 6 000 szakember tekinti meg működés közben a legkorszerűbb mezőgazdasági géprendszereket

i sb/mm/e -cz

1973. szeptember 11.

a mezőgazdasági termelés gépesítésének, a különböző zárt termelési rendszerek kialakításának eredményeként többek között a nagyüzemi gazdaságok már tavaly elérték azt a termésátlagot, amelyet 1985-re terveztek. a komplex gépesítés iránt megnyilvánuló nagy érdeklődést mutatja, hogy a számitott néhány száz helyett több mint 6 000 szakember jelentkezett az agromasexpo, 73 kiállításnak vidéki üzemi bemutatóira, s vállalta az utazás, a szállás és az ellátás kiadásainak fedezését.

kedden kezdődött meg az üzemi bemutatók gazdag programja, amelyet az agárdi, a komáromi, a bajai és a balatonboglári állami gazdaság, a töki „egyetértés,, termelősövetkezet és a mezőgazdasági gépkísérleti intézet szervezett. az első napon 1 100 szakember tanulmányozta működés közben agárdon és komáromban a korszerűsítéshez ajánlott mezőgazdasági termelési rendszereket, gépeket, munka- és üzemszervezési módszereket. többek között agárdon bemutatták a cps kukoricatermesztési rendszer komplex gépsorát, a szőlőtermesztés modern gépeit, a silózás berendezéseit. nagy választékot láthattak a nagyüzemekben az öntözőberendezésekből is, így megtekintették a mezőgép tröszt, az osztrák baer cég és több ausztráliai kiállító öntözőfelszerelését. sok szakember vett részt az állattenyésztés fejlesztését segítő berendezések bemutatóin. egyebek között modern sertésüzemet, -hizlaldát, kocaszállást és szaporodásbiológiai laboratóriumot, borjumevelőt, szarvasmarhatelepet, hizómarha-istállót és takarmánygyártót, valamint száritó üzemeket, berendezéseket tekintettek meg. a legtöbb érdeklődő a komáromi állami gazdaságot kereste fel, ahol egyebek között a cukorrépa és a lucernatermesztés komplex géprendszerét, a lucernaszállítás és lucernaliszt-készítés technológiáját tanulmányozták nagy figyelemmel. szerdán megkezdődnek az üzemi bemutatók a töki „egyetértés,, termelősövetkezetben is, ahol a vendégek elsősorban a kgst-országokban gyártott gépekkel kialakított bajai kukoricatermesztési rendszer iránt érdeklődnek. az „agromasexpo,, üzemi bemutatóinak gazdag programja szombaton fejeződik be. /mti/

14.13/e

- 37 -

bb. 49. megnövekedett hatáskörök - fokozódó feladatok -
ülést tartott a borsod megyei tanács végrehajtó bizottsága

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

a borsod megyei tanács végrehajtó bizottsága kedden mis-
kolcon tartott ülésén az egészségügyi és művelődésügyi osztá-
ly szakigazgatási tevékenységét vitatta meg. különösen azt
vizsgálták: a helyi tanácsok - megnövekedett jogkörökkel él-
ve - hogyan segítik az egyes intézmények fenntartását.

az egészségügyi osztály beszámolójából kitűnt, hogy az
utóbbi években rendszeresebbé vált a betegség-megelőzés,
jobb a gyógyítás - annak ellenére, hogy több mint 120 orvo-
si hely betöltetlen borsodban. elsősorban a megyei - de a vá-
rosi tanácsok is ösztöndíj juttatásával igyekeznek ezen segí-
teni. jelenleg is több községben építenek orvosi rendelőt és
lakást, helyi erőforrásokból.

egyre jelentősebb az egészség-nevelési csoport tevékeny-
sége. a helyi tanácsok 39 helyen tartanak fenn öregek napközi-
otthonát és kibontakozóban van a házi szociális gondozási
rendszer is.

a megyei tanács művelődési osztálya közvetlen vagy közve-
tett módon több mint 1 700 intézmény, általános- és közép-
iskolák, művelődési otthonok és könyvtárak irányítását látja el.
feladatait most a szakközépiskolák és szakmunkásképző inté-
zetek tanácsi fennhatóság alá helyezésével tovább növekedtek.
az eltelt öt évben a jellegzetesen aprófalvas zempléni- és
abauji részeken 16 új körzeti iskolát szerveztek, amelynek szá-
ma már megközelíti a százat. az általános iskolai diákotthonok
befogadóképességét megkétszerezték ugyanugy a klubkönyvtárak
számát. az óvodai és a napközi ellátottság azonban még mindig
az országos átlag alatt van.

a párthatározat után kiadott kormányrendeletek és főható-
sági utasítások az osztály közvetlen irányítási hatáskörét
nagy mértékben növelték - ezzel együtt az operatív tevékenység
is kiszélesedett. ez fokozott megterhelést jelent.

nagyra értékelte a végrehajtó bizottság a kisiskolákból
középsiskolába kerülő tanulók számára szervezett nyári orosz-
nyelvi és matematikai tanfolyamokat. a szakszervezetek borsod
megyei tanácsával közösen ösztöndíjak juttatásával is segítik
a fizikai dolgozók gyermekeinek továbbtanulását. elkészítették
a megyei könyvtárhálózat, valamint művelődési otthonok távlati
fejlesztési tervzetét.

/folyt.köv./

14.25/e

- 38 -

bb. 49. /magnövekedett...folyt./e

a végrehajtó bizottság alapos vita után meglepedéssel
vette tudomásul a két osztály tevékenységét. az egészségügyi
osztálynál a szakmai irányítás és ellenőrzés további erősí-
tését, a művelődésügyi osztálynál pedig a szakoktatási in-
tézsmények irányítását tűzte ki legfontosabb feladatként az-
zal, hogy az érdekelt nagyüzemekkel szoros kapcsolatot terem-
ve, végezze azt. /mti/

...-

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai bb. 33. sz. hírünk címe helyesen:

háromezer árvizsgálat hajdu-biharban

az 1. bekezdés 1. sorában a szöveg helyesen:

több mint 3 000 árvizsgálatot végeztek...

/mti/

...-

bb. 50. határidő előtt befejeződött a nagyjavítás az ózdi
kohászati üzemek durvahengerművében

vid/e -cz

1973. szeptember 11.

az ózdi kohászati üzemek durvahengerművében a szokásos
éves nagyjavítást határidő előtt fejezték be, s kedden már
üzemszerűen termeltek ismét a hengersorokon. az időnyereség
több mint 500 tonna öntecs terven felüli kihengerlését tet-
te lehetővé.

a nagyjavítást arra is felhasználták, hogy korszerűsít-
sék az üzemet. a nagyobb súlyú öntecsek hengertésére újabb
kís gépeket, többek között láncos vonszolót építettek be a ne-
hez fizikai munka megkönnyítésére. elkészültek a nagyjavítás
alatt a blokkos villamosításával is.

a közel 20 millió forint értékű nagyjavítás és korszerű-
sítés végrehajtásában az ózdi kohászati üzemek mintegy 2 000
dolgozója vett részt. /mti/

...-

14.28/e

- 39 -

14.5

bb. 51. társadalmi munkaakciók székesfehérvár új lakótelepeinek parkosítására, szépítésére

vid/e - cz

1973. szeptember 11.

székesfehérvár új lakótelepein nagyszabású társadalmi munkaakciók kezdődtek: a korszerű panelházak lakói vállalták, hogy elvégzik a parkosítást, segítenek a „tereprendezésben”, és a játszótérek építésében. kedden a város legnépesebb lakónegyedében, a dr. Münnich Ferenc lakótelepen ragadtak ásót, kapát a lakók, s láttak hozzá a terület szépítéséhez. részt vettek a tereprendezésben, segítettek az utak alapozásánál és rendezték, csinosították a háztömbök előtti területet. megkezdték a játszótérek kialakítását is. a kicsinyek birodalmába a város üzemei társadalmi munkában ötletes játékokat készítettek, s szakemberek segítettek azok felállításában. /mti/

bb. 53. a cukoripari tröszt jelentése a cukoripari szezon kezdetéről

i jf/pá/e -cz

1973. szeptember 11.

a hetek óta tartó aszályos időjárás meggyorsította a cukorrépa érését; a szokásosnál 10-12 nappal hamarabb kezdődött meg az idén a feldolgozási szezon. a cukorgyárak sorra indulnak; kedden kezdték meg a munkát a szolnoki és a kaposvári üzemben, és már korábban hozzáláttak a répa feldolgozásához a hatvani, a selypi, a mezőhegyesi, a szerencsi és az ercsi gyárban. a hét végén újabb üzemekben fogadják majd a nagyüzemekből érkező szállítmányokat.

a növény terméskilátásaival kapcsolatban egyelőre csak annyi vehető bizonyosra, hogy a tavalyinál kedvezőbben alakult a cukortartalom, ami 2-2.5 százalékkal magasabb, mint az elmúlt év azonos időszakában volt. a termés mennyiségére vonatkozóan a szakemberek egyelőre nem tudnak pontos tájékoztatást adni, a szárazság ugyanis olyan nagymérvű, hogy rendkívül eltérőek a hozamok a különböző vidékeken, s így általános helyzetképet igen nehéz összeállítani. annyi azonban bizonyos: az aszályos augusztust „kiegészítő”, szeptemberi szárazság rontott a terméskilátásokon, a növényeknek már hetek óta kiadós esőre lett volna szükségük ahhoz, hogy az érési folyamat zavartalanul befejeződjön. így a hektáronkénti termés várhatóan kisebb a tavalyinál.

a cukorrépát a legtöbb nagyüzemben gépekkel szedik fel: az összes cukorrépa-terület 75-80 százalékaról gépekkel takarítják be a termést. hozzávetőleg 950-1000 gépsor dolgozik az őszi szezonban a földeken. /mti/

14.43/e

-40-

bb. 52. kitüntetés

i ol/gné/e -cz

1973. szeptember 11.

a népköztársaság elnöki tanácsa koltai Lajosnak, a vörös október férfiruhagyár dunaujvárosi gyáregysége igazgatójának, több évtizedes munkája elismerésül, nyugdíjba vonulása alkalmából a munka érdemrend kitüntetés arany fokozatát adományozta. a kitüntetést kedden földi László, a miniszter első helyettese adta át a könnyűipari minisztériumban. /mti/

bb. 54. „bükki orgonák”, - megkezdődött a szarvasbögés

vid/e fm -cz

1973. szeptember 11.

„megzendült”, az erdő borsodban. a borsodi erdő- és fafeldolgozó gazdaság több mint 80 000 hektáros bükki és zempléni erdőségeiben megkezdődött a szarvasbögés. megszólaltak a „bükki orgonák”, bánkut és Lusta-völgy környékén, csakugy, mint a szelcepusztai erdőségekben. különösen erőteljes a szarvasok „harci riadója”, a bükkalján, bükkábrány, kisgyőr környékén, a zempléni részeken pedig a rudabányácska környéki tölgyesekben, valamint az erdőbényei erdőkben.

a tavalyi kedvező tél következtében a szarvasbikák a korábbi éveknél erőteljesebb, szebben gyöngyözött agancsokat növeltek. a vadváltóknál, itatóhelyeken tartott becserkészések alapján több aranyérmes bika kilövésére számítanak.

a borsodi vadásztársaságok csakugy, mint az erdészetek felkészültek a külföldi vadászok fogadására. a hazai és a külföldi „nimródok”, az idén mintegy 400 golyóérett szarvasbikát lehetnek ki a borsodi vadászmezőkön, ahová svájci, nszk-beli és osztrák vendégek jelentették be érkezésüket.

/mti/

15.03/e

- 41 -

bb.55. sikert arattak a magyar termékek, jelentős üzleteket kötött a lignimpex a klagenfurti faipari vásáron

i ol/mm/ok -cz

1973. szeptember 11.

ujabb jelentős üzleti sikereket könyvelhetett el a lignimpex külkereskedelmi vállalat, amely immáron harmadik alkalommal szerepelt önálló kiállítással a klagenfurti faipari vásáron. a vállalat központjában elmondották az mti munkatársának, hogy a magyar faipari szakemberekkel együtt idestova másfél évtizede foglalkoznak azzal, hogy a hazai lombosfa-választék külföldi piacokon is egyre nagyobb mennyiségben kerüljön értékesítésre. az úgynevezett „lombos-programban”, kiemelt helyet foglal el az akác és a cser, amelyeket egészen a közel-multig legfeljebb tűzifának használtak.

a nemrégiben zárult klagenfurti kiállításon is magyarlombosfaexportot szemléltető termékeket mutatták be, az alapanyagoktól a félkész- és feldolgozott árukig. a listán szerepeltek a már hagyományosnak tekinthető export-tételek is, így például a lombos papírfa, fűrészáru, parketta- és butorelemek stb.

a múlt évben új termékekkel jelent meg a vállalat a klagenfurti vásáron: a fatelítő vállalat akác- és egyéb fából gyártott faburkolatai nagy tetszést arattak a vásárlók körében. az idei vásár már az üzletemberek érdeklődését is a magyar falburkolatokra irányította, s így a lignimpexnél megalapozottnak tekintik azt a reményt, hogy fokozatosan ez a termék is bevezetésre kerülhet ausztriában, valamint más nyugati piacokon.

az erdélyi vállalat „refa”, panel-kiállítása is eredményesnek bizonyult. az egyik vezető osztrák cég nagy érdeklődést tanúsított a különböző típusú „refa”, termékekből az első nagyobb mennyiség kiszállítására előreláthatólag még az idén sor kerülhet. ezek a lemezek itthon mint az ikerbusz autóbusz padlólemezei, valamint mezőgazdasági ipari és kommunális építőelemként is jól beváltak. a vásárra dolgozták ki egy hosszulejáratu megállapodás alapjait, amelynek révén a lignimpex az elkövetkező esztendőben mintegy évi százezer ürméter papírgyártáshoz szükséges lombosfát szállít az egyik osztrák papírgyárnak. ellentételenként az osztrák partner cellulozet küld magyarországra.

a vásáron tartózkodó magyar delegáció összesen több mint kétmillió shilling értékben további üzleteket is kötött. ezek akác-papírfa exportjára, illetőleg farostlemezek importjára vonatkoznak./mti/

15.30/ok

- 42 -

bb.56. szovjet filmmapok budapesten - tíz chaplin filmet vásároltak - sajtótájékoztató a mokép-nél

1 pr/gk/zs/ok -cz

1973. szeptember 11.

a már hagyományos budapesti szovjet filmmapokat az idén november 5. és 14. között rendezik meg - tájékoztatta az újságírókat kedden a filmklubban adorján józsef, a mokép főosztályvezetője. elmondotta, hogy a szovjet filmműhelyekből jó néhány újdonság kerül ezúttal a nézők elé, köztük a rosztockij rendezte „csendesek a hajnalok”, az üzég „várunk, fiu”, és a tadzsik „vörös tulipánok völgye”, a filmmapokra szovjet művészdelegáció érkezését várják.

a budapesti művészeti hetek filmműsorának három otthona lesz: a vörös csillag filmszínházban szeptember 27-től naponta váltakozó műsorban mutatnak be olyan újdonságokat, mint a magyar „tüzoltó utca 25.”, a szovjet „te és én”, a „fel-lini - róma”, és az olasz „elátkozottak”, a bányász filmszínházban az elmúlt huszonöt esztendő legjelentősebb magyar filmjeit vetítik, a hiradó moziban pedig budapestről készített rövidfilmeket játszanak.

hosszas tárgyalások után - három esztendő forgalmazási joggal - tíz chaplin-filmet vásároltak. chaplin-filmet utoljára 1948-ban mutattak be magyarországon. a sorozat idén októberben a „modern idők”, -kel kezdődik, amelyet nálunk 1945-ben játszottak utoljára. vetítik majd az aranylázat, a diktátort, a monsieur verdoux-t, a cirkuszt, s a magyarországon még be nem mutatott kölyök, rivaldafény, nagyvárosi fények, egy király new york-ban című filmeket. chaplin-revü elnevezéssel három rövidfilmet vetítenek majd egy műsorban, chaplin, a katonák -t, a kutyaéletet és a zarándokot.

a sajtótájékoztatón arról is szó esett, hogy mind nagyobb eredményeket mondhat magának a januárban szervezett filmbarátkör, az a mozihálózat, amely vállalkozott rá: olyan művészi rangú filmeket játszik, amelyek valamilyen formában kiemelkednek a nálunk évente bemutatott 160 alkotás közül. a mozgalomnak ma már csak szolnok és somogy megyében nincs gazdája, a többi megyében vagy önálló kamaramozi a hálózat tagja, vagy a nagyobb filmszínházak egyike-másika vetít hetente, kéthetente azonos időpontban művészfilmeket

az esztendőből eltelt nyolc hónap nézőszáma biztató. úgy tűnik, magyarországon lényegében stabilizálódott a mozik látogatottsága. /ez hozzávetőleg évi 75 millió nézőt jelent./ örvendetesen emelkedett a magyar filmek nézőszáma, a vetített magyar alkotásokat egymillióval többen tekintették meg, mint az elmúlt esztendőben./mti/

15.40/ok

- 43 -

bb.57. nem élnek vétőjogukkal a szakszervezeti bizottságok -
tanácskozás a balesetek kivizsgálásáról tatabányán

vid/fm/ok -cz

1973. szeptember 11.

negyven komárom megyei üzemben, vállalatnál végzett vizs-
gálat tapasztalatait vitatták meg kedden tatabányán, a szakszer-
vezetek megyei tanácsánál a munkavédelmi felügyelők, a nagysza-
básu felméréssel azt kutatták, hogyan történik az üzemi baleset-
ek okainak tisztázása és megkapják-e a sérültek az őket jogosan
megillető kártérítést. egyöntetű volt az a megállapítás, hogy
nincs minden rendben a balesetek igazi okainak felderítése
körüli. sok üzemben nem a baleset okát és a veszélyforrás mield-
bi megszüntetésének lehetőségét, hanem a felelősség elkenésé-
nek legkevésbé feltűnő módját kutatják. rendszerint a sérülteket
teszik felelőssé a történetekért. a megye üzemeiben az év első
felében történt 2500 baleset 40-50 százalékánál a sérültet ma-
rasztalták el. a munkavédelmi felügyelők tapasztalatai szerint
a paragrafusokban többnyire járatlan munkások nem szívesen huz-
nak ujjat közvetlen feletteseikkel, s inkább magukra vállalják
a sérülésért a felelősséget.

még mindig gyakori a megyében - mutattak rá a tanácskozá-
son -, hogy a sérültek nem kapják meg, sőt sok esetben nem is
kérik a baleseti kártérítést. ezért az üzemi szakszervezeti
bizottságok elsődleges feladata, hogy tájékoztassák a dolgozó-
kat az őket megillető jogaikról. felhívták a figyelmet arra is,
hogy a szakszervezeti bizottságok minden alkalommal vegyenek
rész a balesetek jegyzőkönyvében és határozottabban lépjenek
fel a dolgozók érdekében. követeljék a balesetek újbóli kivizs-
gálását, amikor nem látják kielégítőnek a körülmények felderít-
ését. a tapasztalat ugyanis az, hogy a szakszervezeti bi-
zottságok képviselőcsak formálisan vesznek részt a baleset
okainak feltárásában és sokszor kritika nélkül elfogadják
a gazdasági vezetők véleményét. a vizsgált negyven üzém közül
egyikben sem tapasztalták, hogy a szakszervezet élt volna vétő-
jogával, pedig több olyan eset fordult elő, amikor alkalmazni
kellott volna a vétőjogot./mti/

bb.61. diplomaátadás és tanévnyitó a kandó kálmán villamosipari
műszaki főiskolán

i ni/tm/ok -cz

1973. szeptember 11.

kettős ünnepség zajlott le kedden délelőtt a kandó kálmán
villamosipari műszaki főiskolán. 933 most végzett üzermérnök
vette át a diplomáját és mintegy ezer nappal, esti és levelező
tagozatos első éves hallgatót köszöntöttek a tanévnyitón./mti/

15.55/ok

- 44 -

16.20

bb.58. minden országban azonos minőségű és hatású gyógyszerek kel-
lenek - nemzetközi tudományos tanácskozás az akadémián

i mir/mm/ok -cz

1973. szeptember 11.

kedden a magyar tudományos akadémia disztermében dr.tóth
béla, egészségügyi miniszterhelyettes nyitotta meg a nemzetközi
standardizációs társaság /iabs/ xiii. kongresszusát. a rendezvé-
nyen a világ öt kontinensének 25. országából érkezett csaknem
300 tudós négy napon át tanácskozik arról, hogy a különböző bio-
lógiai gyógyszerek - szérumok, oltóanyagok és a betegségek ide-
jében való felismerésében fontos szerepet betöltő biokémiai ké-
szítmények világszerte egységes szabvány szerint, lehetőleg
azonos körülmények között és azonos eljárással készüljenek.
csak így biztosítható, hogy a földkerekség szinte minden részé-
ben alkalmazott gyógyszerek minősége egységes és válto-
zatlan legyen. ez ugyanis alapvető feltétele a gyógyszerek nem-
zetközi cseréjének.

az ünnepélyes megnyitót követően megkezdődtek az érdemi
tanácskozások. a kongresszus résztvevői - párhuzamosan szekció-
üléseken - 59 előadásban számolnak be a különböző oltóanyagok
előállításában, alkalmazásában és az egyes vakcinák tisztaságá-
nak ellenőrzésében elért kutatási eredményeikről. érdekes tu-
dományos értekezések hangzanak el néhány közismert járványos fer-
tőző, védő-oltóanyagok használatának gyakorlati tapasztalatai-
ról, s a rákbetegségek megelőző felismerésének kérdéseiről is.

az előadások fő témái mindenekelőtt az emberi vérszármazé-
kok - az ember vérsavójában található nagymolekulájú fehérjék,
az ugynevezett gammaglobulin és az albumin - tanulmányozása so-
rán szerzett legújabb kutatási tapasztalatok.

a gammaglobulint a fertőző májgyulladás, a sárgaság idejé-
ben történő felismerésére és - ma már több-kevesebb sikerrel -
a betegség gyógyítására is használják. e kutatások eredményes-
sége rendkívül nagy jelentőségű, hiszen magyarországon évente
csaknem 15 000 ilyen megbetegedés fordul elő, s a 4. helyen
áll a járványos megbetegedések gyakorisági listáján. a gamma-
globulin azonban egyelőre mindössze néhány hónapos védettsé-
get nyújt a súlyos betegséggel szemben.

a kongresszus a szakemberek számára minden bizomnyal tar-
togat néhány meglepetést is: az előzetesen bejelentett előadá-
sokban várhatóan jó néhány fontos új kutatási eredményről
is beszámolnak a résztvevők./mti/

16.10/ok

- 45 -
betegség - például a mumsz
és a gyermekbénulás ellen
alkalmazott

16.20

bb.60. emberölésért 15 évi szabadságvesztés

i/bc/tm/zs/a/-cz

1973. szeptember 11.

a fővárosi bíróság kedden ítélt meg abban az emberölési bűnügyben, amelynek tettesét, veszprémi István 32 éves tetőfedő és bádogos budapesti lakost korábban emberölési kísérletért már megbüntették. a férfi és élettársa rendszeresen és nagy mértékben italozott, s ilyenkor gyakori volt a veszekedés közöttük. május 2-án is egy vendéglőben botrányt csapott az asszony, sok poharat összetört, s az okozott kárt meg kellett fizetniük. ezt követően veszprémi motorkerékpárral indult lakására, s rendőrök megállításra szólították fel, ennek nem tett eleget. végül csak a lakásáról tudták nagy nehezen vérvételre vinni, mert közben is dulakodni kezdett. a vérvétel után a rendőrségen közölték vele, hogy bevonják jogosítványát, s ittas vezetés miatt eljárást indítanak ellene. veszprémi hazatérve lakására szemrehányást tett élettársának, majd kibékültek, de egy újabb nézeteltérés során a hajnali órákban az éjjeliszekrényről felkapott törkással négyszer megszúrta, s olyan súlyosan megsebesítette, hogy nyomban meghalt. a cselekményre úgy derült fény, hogy a körzeti ápolónő másnap lakásukon érdeklődött, mert az asszony nem jelent meg az esedékes orvosi felülvizsgálaton.

a bíróság veszprémi Istvánt 15 évi szabadságvesztésre ítélté./mti/

--

bb.62. esztergomi építők dolgoznak hannoverben

vid/fm/a/-cz

1973. szeptember 11.

a nikex közreműködésével nszk-beli céggel kötött szerződést az esztergomi építőipari szövetkezet. a megállapodás alapján egy év alatt 180 lakás szerkezeti elemeit építik fel hannover-missburgban. az osztrák szabadalom alapján alkalmazott technológia hasonlít a térzsalus módszerhez, amelyben az esztergomiaknak már nagy gyakorlatuk van. a 34 tagú csoport - amely két komplex brigádból, egy építésvezetőből, művezetőből, tolmácsból és szakácsból áll - már elindult. a vállalkozás a szövetkezet és a népgazdaság számára is előnyösnek ígérkezik, amennyiben a szerződő felek kölcsönösen elégedettek lesznek, az esztergomiak újabb munkát vállalnak az anton probst cégnél.

/mti/

--

- 46 -

15.30/a

bb.59. tizenöt éves a béke és szocializmus - ünnepi megemlékezés a kossuth klubban

t/ró/tm/zs/a/-cz

1973. szeptember 11.

1958. márciusában 20 kommunista és munkáspárt részvételével - az önkéntesség és egyenjogúság elvei alapján - alakult meg a béke és szocializmus szerkesztő bizottsága. az elméleti és tájékoztató jellegű folyóirat első száma 1958. szeptemberében jelent meg 19 nyelven 80 országban. a megjelenés másfél évtizedes évfordulója alkalmából a marx károly közgazdaságtudományi egyetem nemzetközi kapcsolatok tanszéke, a béke és szocializmus magyarországi szerkesztősége, a tit nemzetközi politikai választmányja elnöksége és a kossuth kiadó közös ünnepi megemlékezést rendezett kedden a kossuth klubban. a lap másfél évtizedes pályáját, halász józsef, a marx károly közgazdaságtudományi egyetem nemzetközi kapcsolatok tanszékének vezetője méltatta. bevezető előadást tartott a béke és szocializmus szerkesztőbizottságának magyar képviselője, nagy lászló, aki a folyóirat 15 éves tevékenységéről, az eddig elért eredményekről és a jövőben megvalósítandó tervekről a következőket mondta az mti munkatársának:

- a szerkesztőség munkáját a kommunista és munkáspártok tanácskozásainak irányelvei, a testvérpártok eszmecseréinek dokumentumai, a forradalmi munkás-mozgalom, a marxizmus-leninizmus eszméi vezérlik. munkájában a pártok teljes önkéntesség alapján vesznek részt, s külön figyelemre méltó a lap fejlődése: a szerkesztő tanácsban részvevő pártok száma 45, s ezen kívül a szerkesztőség együttműködik további 30 testvérpárttal. jelenleg a világ 142 országában terjesztik, 26 nyelven.

- a folyóirat kezdettől fogva alapvető feladatának tartotta a marxizmus-leninizmus elveinek propagandáját, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom stratégiájának és taktikájának megvilágítását, és ezek továbbfejlesztését, valamint a pártok közötti tapasztalat-és eszmecsere lehetőségének megteremtését. ilyen körülmények között, a béke és szocializmus, amely a kommunista és munkáspártok politikai, elméleti és információs folyóirata is, egyben a különböző testvérpártok állandó jellegű, találkozóhelye, ahol kicserélhetik nézeteiket a mozgalom alapvető kérdéseiről.

/folyt.köv./
15.35/a

- 47 -

16.10

bb.59./ tizenöt....folyt./-a

- a lap jelenlegi tervei között első helyen szerepel a nemzetközi viszonyokban bekövetkezett enyhüléssel kapcsolatos elvi-politikai elemző munka. úgy gondoljuk, hogy e téren két problémával kell foglalkoznunk. egyrészt tanulmányozni kell azokat a kérdéseket, amelyek megvilágítják, miként lehet az enyhülést tartóssá és visszavonhatatlanná tenni, másrészt - abból kiindulva hogy a nemzetközi viszonyok enyhülése új lehetőségeket teremt valamennyi forradalmi erő és forradalmi mozgalom számára - foglalkozni kell ezekkel az új lehetőségekkel, de azokkal a problémákkal is, amelyeket a nemzetközi viszonyok enyhülése, a békés egymás mellett élés elveinek elterjedése vet fel. nagyon fontosnak tartjuk, hogy a békés egymás mellett élés politikája és a ideológiai harc összefüggéseit állandóan napirenden tartjuk. ebben a vonatkozásban a béke és szocializmus szerkesztősége a testvérpártok ideológiai együttműködésének is egyik fontos helye lehet.

- a folyóirat változatlanul fontos feladatának tekinti a baloldali erők egységéért vívott harc kérdéseinek megvilágítását, a nemzeti felszabadító mozgalmak fejlődése jelenlegi szakaszainak problematikáját, különösen a nemzeti felszabadító mozgalom, valamint a szocialista viágrendszer szövetsége terén.

- a magyar szocialista munkáspárt internacionalista politikájának megfelelően kezdettől fogva részt vesz a lap munkájában, képviselője révén a szerkesztő bizottság tevékenységében, s hazánkban 1958. óta folyamatosan megjelenik. a folyóiratra, mint a kommunista és munkáspártok fontos orgánumára tekint, amelyben egyrészt a magyar nép történelmi tapasztalatait ismerteti, másrészt a lapból magai is megismerkedhet más népek és pártok történelmi tapasztalataival. /mti/

-. -

bb.67. magyar delegáció utazott moszkvába dr.horgos gyula vezetésével

k/ni/pá/a/-cz

1973. szeptember 11.

kedden magyar delegáció utazott moszkvába dr. horgos gyula kohó-és gépipari miniszter vezetésével a.k. antonov szovjet elektrotechnikai miniszter meghívására. a küldöttség tárgyalásokat folytat a kgst komplex programjának végrehajtásával kapcsolatos erőáramu ipari együttműködés időszerű kérdéseiről. /mti/

15.40/a

-. -
- 48 -

bb.64. ikarus összeszerelő üzem létesül irakban

1/sz/mm/a/-cz

1973. szeptember 11.

a mogürt és az ikarus képviselői nagyjelentőségű szerződést írtak alá irakkal, az első, ikarus autóbusz összeszerelő üzem szállításáról.

e közel-keleti ország 1971 óta rendszeres vásárlója, üzletfele a mogürt gépjárműkereskedelmi vállalatnak, s két év alatt mintegy 500 ikarus autóbuszt vásárolt.

a most létrejött megállapodás értelmében irak csaknem 3 millió dollárért vásárol gépeket, technológiát, részegységekben szállított autóbusz-karosszériát, stb. a szerződés tíz évre szól. e rendkívül fontos megállapodás megkötését - mely új állomás a hazai gépjárműiparban és külkereskedelmünkben - hosszú versenytárgyalás előzte meg.

az összeszerelő üzem szállításáról megkötött szerződésben a felek megállapodtak, hogy az ikarus komplett karosszériát, teljes dokumentációt, technológiát ad át. gépeket, készülékeket szállít az összeszereléshez. a hazai technikai fejlődéssel párhuzamosan az ikarus licenceket, új gyártástechnológiát is átad majd, s azt is vállalta, hogy a későbbiekben a szerződés esetleges kibővítésével új típusu karosszériát is szállítanak az iraki megrendelőknek.

az iraki fél eleinte az egyszerűbb részegységek gyártására vállalkozik, a következő években fokozatosan bekapcsolódnak a fődarabok készítésébe. s mint minden iparát fejlesztő országnak, iraknak is az önálló termelés a célja a továbbiakban. irak a szerződésben évi 500 autóbusz összeszerelését tűzte ki távlati célul.

a megállapodás egyben a harmadik piacra való export lehetőségét is megteremtette, s ezzel mindkét partner élni is kíván, hiszen az új összeszerelő üzem fontos tényező lehet az arab országok autóbusz-ellátásában.

/folyt.köv./

16.15/a

- 49 -

1710

bb.64./ ikarus.....folyt./-a

Irak, gazdaság-iparfejlesztési programjának egyik állomása-ként nemrég, ipari üzemeltetést vásárolt a Szovjetuniótól, gépgyárral, öntődével és összeszerelő üzemmel. Itt szerelik össze például a cseh Zetor traktorokat, svéd típusú tehergépkocsikat. E fontos Bagdad közelében fekvő ipari objektum most két nagy csarnokkal bővül az Ikarus autóbuszok szerelésére. A termelés beindítására technikusokból és más szakértőkből álló csoportot küldtek a megüresített irakba, s műszaki iroda felállítását is tervbe vették. Ezzel a magyar gépjármű külkereskedelmi vállalat most első ízben vállalkozott a „szellemi export”, -ra is - mely a vállalat szempontjából minőségi előrelépést jelent. /mti/

bb. 65. magyar-csehszlovák vasutügyi tanácskozás Egerben

vid/fm/a/-cz

1973. szeptember 11.

A magyar-csehszlovák közlekedési állandó albizottság mellett működő vasuti állandó munkacsoport kedden Egerben megkezdte negyedik ülését. A magyar delegációt Szücs Zoltán, a MÁV vezérigazgatóhelyettese, a csehszlovák delegációt Frantisek Kotora, a közlekedési minisztérium forgalmi igazgatója vezeti.

A résztvevők a két ország vasuti határátkelő helyeinek műszaki és technológiai fejlesztéséről, a különböző forgalmi, valamint kereskedelmi problémák megoldásáról tanácskoznak. Vélemény cserét folytatnak a két ország közötti vasuti személyszállítás meggyorsításának lehetőségéről. Újabb gyorsvonatok üzembehelyezése is napirenden szerepel. Az Egeri tanácskozás első napján egyeztették a két fél álláspontját, miszerint ez év szeptember 30-tól új gyorsvonatpár is közlekedik majd Budapest és Pozsony között.

A magyar-csehszlovák munkacsoport ülése szerdán folytatódik, majd csütörtökön a jegyzőkönyvek aláírásával zárul Egerben. A csütörtöki záróülésen részt vesznek a budapesti, valamint a miskolci MÁV igazgatóság vezetői is. /mti/

16.20/a

- 50 -

Felhasználható: 17.00 órától!

bb.63. „mi hoztuk az időt”, - kiállítás a munkásosztály életéről pécsen

vid/fm/a/-cz

1973. szeptember 11.

A pécsi orvostudományi egyetem aulájában ünnepélyes a külsőségek között nyílt meg kedden a „mi hoztuk az időt”, című vándorkiállítás, amelyet az MSZMP KB agitációs és propaganda osztálya valamint a Baranya megyei és városi pártbizottság rendezett. Dr. Jerszi István, a megyei pártbizottság titkára mondott megnyitó beszédet. Megemlékezett azokról a változásokról, amelyek a baranyai munkásságot is jellemzik. Politikai vezetőszerükön kívül számos arányuk is nagymértékben nőtt a megyében. 1945 előtt 19 900 fő jelentette a munkásosztályt Baranyában, ami az összkeresők a-lig tíz százaléka volt, 1972-ben a munkáslétszám elérte a 90 000-et, ebből ötvenezret az ipar foglalkoztat.

- a politikai kiállítást a megyeszékhelyen kívül Komlón, Mohácson, és Szigetváron is bemutatják az ősz folyamán. /mti/

bb.66. Kopernikusz -napok Heves megyében

vid/fm/a/-cz

1973. szeptember 11.

Kopernikusz születésének 500. évfordulója alkalmából tudományos napok kezdődtek kedden Heves megyében.

Apc községben a művelődési házban megnyitották a csillagászat történetét szemléltető kiállítást, majd „a kopernikuszi fordulat”, címmel Dr. Kulín György, az Uránia csillagvizsgáló igazgatója tartott filmvetítéssel kísért előadást.

Bejelentették, hogy a tudományos napok keretében a Gyöngyösi járás mintegy tíz községében rendeznek emlékünnepeket, amelyekben harmincnél több tudományos előadás hangzik el. /mti/

bb.68. a kereslethez jobban igazodó ellátásra készül a kulturcikkkereskedelem

1 kf/mm/ok hgy

1973. szeptember 11.

A kulturcikk kiskereskedelmi vállalatok igazgatói kedden a belkereskedelmi minisztériumban országos értekezleten összegezték az áruforgalom ideji tapasztalatait, megbeszéltek az év hátralévő néhány hónapjának feladatait, s a jövő évi felkészülés főbb irányelveit.

A tanácskozáson megállapították, hogy a kulturcikk kereskedelem eddig az élénk kereslet ellenére kiegyensúlyozott ellátást nyújtott, forgalma 11 százalékkal növekedett. Bővült az új cikkek választéka, sőt van krónikus hiánycikk; így például kevés az olcsó kőedény-áru, a szék, a gyermekágy, a járóka és a rajztábla. Ugyanakkor megoldódott a bébipalack, a szemüveglencse és az egészségügyi papír-ellátás.

/folyt.köv./
16.45/ok

- 51 -

1430

bb.68./a kereslethez....folyt./ok

a prognózis szerint az év hátralévő részében a kereslet meghaladja a tavalyi szintet, ennek alapján a butorforgalom mintegy 10-11 százalékkal, a papír-írószeré 8-9 százalékkal, az optika-fotócikkeké, az óra-ékszer-forgalom pedig 16-17 százalékkal növekszik. a kiskereskedelmi vállalatok jó munkája, dinamikus áru kínálata, s közvetlen beszerzései nagyban hozzájárultak a folyamatos áruellátáshoz. különösen érezhető a javulás a butor szakmában, az üveg-porcelán és műanyagárúknál. megállapították azt is, -hogy örvendetesen gyorsult a fogyasztási cikkek behozatala ezen belül azonban nem tartották kielégítőnek a butor-importot.

jövőre a kulturcikk -kereskedelem mintegy 11 százalékos forgalomnövekedésre számít, s a kereslethez jobban igazodó áruellátásra készül. a butorkereskedelem választékosabb áru kínálatot ígér, az eddigi tárgyalások alapján azonban a szék- és a gyermekbutor-kereslet továbbra sem tudja megfelelően kielégíteni. a papír- és írószer szakmában a kereslet és a kínálat egyen-sulya várható, jó ellátást tud biztosítani az optika és fotószak-ma, s előreláthatóan javul a háztartási porcelánáru és hőálló-edény kínálat is. a jobb ellátás érdekében jövőre intenzíven növekszik a szocialista országokból származó import./mti/

bb.69. üvegezési csucsforgalom

1 kf/mm/ok -cz

1973. szeptember 11.

az szeptemberi kánikula után egyetlen szeles nap is elegendő figyelmeztetés volt az őszi, egyszerre mindenkinek eszébejuttott a hónapok óta kitört ablaküvegek pótlása. az állami biztosító fiókjaiban, kirendeltségein egy nap alatt többszáz üvegcárt jelentettek be, s mindegyiket „nagyon sürgős”, kérés-sel.

évről-évre visszatérő probléma, hogy a lakásbiztosítással rendelkezők a hideg idő beálltaig halogatják ablakáraik beje-lentését, s így a munka nagyon összetorlódik. az állami bizto-sító és az üveges szövetkezet felkészült a csucsforgalomra, ele-gendő üveget tartalékolnak: a tömeges bejelentések miatt azon-ban nem elegendő a szakmunkás. a biztosító a vele szerződésben álló szövetkezet tehermentesítésére - miután nem győzik a mun-kát - meggyorsította a kárrendezést. a biztosítottaknak elég bejelenteni a betört ablaküvegeket, amelyeket azután bármelyik kisiparossal megcsináltathatnak: a számlát a biztosító helyi fiók-jában azonnal kifizetik.

/folyt.köv./

16.50/ok

1440

- 52 -

bb.69./üvegezési ... 1. folyt./ok

a háztartási és lakásbiztosítások alapján egyébként a múlt évben országszerte több mint 200 ezer üvegcárt rendeztek. az idén a tapasztalatok és a becslések szerint 10 százalékkal több munkát ad a lakosság az üvegeseknek./mti/

bb.70. felvétel az uttörővasutra

kf/pá/ok hgy

1973. szeptember 11.

a máv uttörővasut üzemfőnöksége felvételt hirdet az 1973. szeptember 19-én induló uttörővasutas és postás tanfolyamra. jelentkezhetnek azok a budapesti és a főváros környékén lakó uttörők, akik az általános iskola negyedik, ötödik- hatodik osztályába járnak, tanulmányi eredményük legalább 4-es átlag-u volt és egészségügyi szempontból uttörővasutas szolgálatra megfelelnek.

a felvétel ideje és helye: szeptember 12-től 19-ig, na-ponta 9-től 18 óráig az uttörővasut hűvösvölgyi üzemfőnökségén./mti/

bb.71. a szövosz országos takarékszövetkezeti választmányának ülése székesfehérváron

vid/gg/ok hgy

1973. szeptember 11.

a szövosz országos takarékszövetkezeti választmánya kedden székesfehérváron a könnyűfémműben tartotta ülését. az ülésen részt vett patay jános, a szövosz országos tanácsának elnök-helyettese. kovács györgy, a fogyasztási szövetkezetek fejr megyei szövetségének elnöke ismertette a fejr megyei takarékszövetkezetek működését és fejlődését.

fejr megyében 18 takarékszövetkezet működik. a betétállomány takarékszövetkezetenként átlag 16-17 millió forint körül mozog. a betétek csaknem kétharmad részét egy évnél hosszabb időre kötik le a takarékszövetkezeti tagok. a fejr megyei ta-karékszövetkezetek az elmúlt években új szolgáltatásokat vezet-tek be: többek között az áruvásárlási hitelakciót is a takarékszövetkezetek bonyolítják a falvakban.

az elmúlt három év alatt a takarékszövetkezetek által folyó-sított kölcsönök, hitelek összege 4 százalékkal növekedett. 1972-ben a kölcsönös összege elérte a 150 millió forintot, az idén az első félévben pedig 80 millió forint kölcsönt folyósítottak. a kölcsönöket a takarékszövetkezeti tagság több mint fele - át-lag 26; 000 -en - veszi igénybe és ez a segítség számottevően előmozdítja a falusi lakosság építkezéseit, a háztáji gazdaságok az állattartás fejlesztését és gépesítését./mti/

16.55/ok

1440

--- 53 ---

bb.72. a nőrenvé árubemutatója

t/ol/gg/a/hgy

1973. szeptember 11.

a női és leánykaruha nagykereskedelmi vállalat/ nőrenvé/ kedden a gellért szállóban tartotta az őszi-téli szezon kínálatából válogatott áruk bemutatóját. a mintegy 130 modell nagy részét a kiskereskedelem a nyári elővásárlásokon megrendelte és a kabátokból, ruhákból sok már a boltokban is van.

a délelőtti szakmai bemutatón - s a közönség számára rendezett délutánin is - feltűnt, hogy a nagykereskedelmi árak szolidabbak, mint tavaly, szántó györgyné, a nőrenvé igazgatója erről elmondotta az mti munkatársának, hogy ez nemcsak a bemutatón láttakra, hanem az egész kínálatra jellemző. oka: a tőkés piacon gyorsan emelkedő árak miatt az idén a feldolgozott kelmék, szövetek nagy részét hazai forrásból, illetve szocialista országokból, elsősorban csehszlovákiából szerezték be. a nőrenvé a hidegebb évszakra - egyebek között - ötvenezer női, ötvenezer bakfis kabáttal, hetvenezer gyermek-anorákkal negyvenezer jersey ruhával, ötvenezer pantallóval készült fel. /mti/

--

bb.73. budapestre érkezett a dubai kereskedelmi kamara küldöttsége

k/sz/pá/a/hgy

1973. szeptember 11.

a magyar kereskedelmi kamara meghívására kedden néhány napos látogatásra budapestre érkezett a dubai kereskedelmi kamara küldöttsége saif ahmed al-ghurair elnök és juma al-majed alelnök vezetésével. a delegáció viszonzza a magyar kereskedelmi kamara küldöttségének februári látogatását és fel kívánják hívni a magyar külkereskedelmi vállalatok figyelmét az arab-öböl térségében fekvő kis ország növekvő kereskedelmi lehetőségeire. /mti/

--

17.00/a

- 54 -

bb.74. budapest békekonferenciája

t/tf/gk/zs/a/hgy

1973. szeptember 11.

kedden került sor a viii. magyar békekongresszus előkészületi eseménysorozatának - a 19 megyében korábban megtartott helyi békeparlamentek után - huszadik, egyben utolsó rendezvényére: a budapesti békekonferenciára - a vasas szakszervezet koltói anna utcai székházában. valamennyi kerület képviselőiben több száz részvevője volt az eseménynek, amelyet a hazafias népfront budapesti bizottsága rendezett, az országos béketanáccsal közösen. részt vett a konferencián és az elnökségben foglalt helyet nagy richárd, a budapesti pártbizottság titkára, baranyai tibor, az mszmp kb osztályvezetőhelyettese, szent-istványi gyuláné, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, a fővárosi társadalmi szervek, budapest és kerületei népfrentbizottságának számos vezetője.

dr. pestalászló, a budapesti népfrentbizottság alelnöke, az obt tagja elnökölt a konferencián, s megnyitójában értékelte a budapesti békemozgalomnak az utóbbi években - a vii. magyar békekongresszus óta - kifejtett sokoldalú és eredményes tevékenységét. ezután sarlós istván, a hazafias népfrent országos tanácsának alelnöke mondott beszédet: a hazai- benne a budapesti- és a nemzetközi békemozgalom szerepéről, akcióinak a világpolitika számos időszerű témájával kapcsolatban elért eredményeiről, a két világrendszer közötti küzdelemben az erőviszonyok eltolódásáról a szocialista tábor javára, a világhelyzetben elért előrehaladásról, a békeerők nemzeti és nemzetközi munkájának sikereiről.

természetesen budapest volt a súlyponti témája a keddi konferenciának. fővárosunk az elmúlt négy év során kilenc nemzetközi békemozgalmi tanácskozás színhelye volt. és békemozgalomunk képviselőiben budapestről 72 külföldön rendezett béketalálkozóra, tanácskozásra, rendezvényre utaztak küldöttségek. budapest lakossága büszke arra, hogy négy évvel ezelőtt, 1969-ben a mi országházunk falai között fogalmazták meg és fogadták el a varsói szerződés politikai tanácskozó testületének ülésén azt a felhívást, amely európa népeit és kormányait együttműködésre, a kollektív biztonsági rendszer megteremtésére szólította fel. fővárosunk békemozgalma, megannyi társadalmi és tömegszervezete azóta is szüntelenül fáradozik kontinensünk tartós békéjéért.

/folyt.köv./
17.35/a

- 55 -

bb.74./ budapest..../folyt./-a

békemozgalmi kezdeményezések egész sora fűződik budapest nevéhez. 1969 szeptemberében - a vii. országos békekongresszus előkészületi idejében - a fővárosi békemozgalom képviselői, munkások, értelmiségiek, egyházi személyiségek, nők és fiatalok üzenetet intéztek európa fővárosainak békemozgalmaikhoz, s ebben közös cselekvésre szólítottak fel a jobb európai légkörért, a katonai tömbök nélküli biztonságban élő és virágzó európáért. 1971 májusában fővárosunkban találkoztak a kontinens fővárosainak békeerőit képviselő személyiségek, és állásfoglalásukban kifejezésre juttatták, hogy az európai fővárosok és nagyvárosok békemozgalmi együttműködése rendkívül fontos a békés előrehaladás szempontjából. hasonlóan foglaltak állást a fővárosok polgármesterei is, akik 1972 őszén ugyancsak az együttműködés elősegítésére gyűltek össze fővárosunkban. hazánk, népünk, békemozgalomunk megbecsülése jutott kifejezésre abban, hogy 1971-ben budapest volt a színhelye a béke-világtanács közgyűlésének, a bvt eddigi legnagyobb szabású rendezvényének.

több felszólalás hangzott el munkahelyi kollektívák, az ifjúsági mozgalom, a papi békemozgalom, a nőtanács képviselőiben.

a magyar békemozgalom kitüntető jelvényét adományozták a fővárosi békemunkában legeredményesebben működő aktivistáknak; a jelvényeket és okleveleket szentistványi gyuláné nyújtotta át. a konferencia résztvevői ezután moszkvába és hanoiba címzett üzenetet fogadtak el: a szovjet fővárosba elküldött dokumentumban üdvözlük az öt földrész békeerőinek október végén összeülő világkongresszusát; a vdk fővárosába eljutó üzenet pedig elsősorban azt hangsúlyozza, hogy budapest - amelynek népe a hősi harcban is testvéri támogatást nyújtott - most a békés ujjaépítés idején is a cselekvő barátság internacionalista érzésétől áthatva tekint hanoíra.

negyven küldött kapot megbízatást a konferencia résztvevőinek bizalmából, hogy a viii. magyar békekongresszuson képviselje a budapesti békemozgalmat. a fővárosi béketalálkozó a kisz központi művészegyüttesének műsorával zárult. /mti/

bb.75. az egyházak világtanácsa főtitkárhelyettesének látogatása hazánkban

mm/zs/ok hgy

1973. szeptember 11.

a magyarországi egyházak ökumenikus tanácsának meghívására allan brash, az egyházak világtanácsa főtitkárhelyettese látogatást tett hazánkban. miklós imre államtitkár, az állami egyházügyi hivatal elnöke kedden fogadta a főtitkárhelyettest. az időszerű nemzetközi és egyházpolitikai kérdésekről folytatott eszmecserén részt vett dr. bartha tiber református püspök, az ökumenikus tanács elnöke. /mti/

17.55/ok

- 56 -

bb.76. kiállítás

pá/zs/ok hgy

1973. szeptember 11.

„ötven évvel ezelőtt tört ki a világ első antifasiszta felkelése,, címmel fotódokumentációs kiállítás nyílt a magyar néphadsereg központi klubjában. a kiállítás eredeti dokumentumok felhasználásával mutatja be a bulgáriai 1923-as szeptemberi felkelés eseményeit. megnyitó beszédet mondott sztojan radov, a bolgár kulturális központ igazgatója. /mti/

bb.77. a magyar külügyi intézet

tm/zs/ok hgy

1973. szeptember 11.

meghívására szeptember 9-12. között hazánkban tartózkodott robert w. reford, a kanadai külügyi intézet igazgatója, aki a kossuth klubban a „kanadai külpolitika napjainkban,, címmel előadást tartott. /mti/

bb.78. az országos szövetkezeti tanács

gg/ok hgy

1973. szeptember 11.

elnöksége, kedden délután rév lajos elnökletével ülést tartott. foglalkozott a szövetkezetek nemzetközi szövetsége központi bizottságának október 11-14 között budapesten megrendezésre kerülő ülésének előkészületeivel. megállapította, hogy az előkészületek megfelelőek, s a világ minden tájáról érkező szövetkezeti vezetőknek lehetőségük lesz szövetkezeti mozgalmunk megismerésére is. az elnökség elhatározta, hogy az oszt soron következő ülését szeptember második felében debrecenbe összehívják. /mti/

bb.79. fehér lajos

fné/ok hgy

1973. szeptember 11.

az mszmp politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese kedden hivatalában fogadta a hazánkban tartózkodó claude hettier de boislambert-et, a francia ellenállási emlékéremmel kitüntetettek országos egyesületének diszelnökét, aki egyben a nemzetközi vadászati- és vadvédelmi tanácsnak is diszelnöke.

a szívélyes hangú beszélgetésen jelen volt vallus pál, a magyar vadászok országos szövetségének elnöke, a nemzetközi vadászati- és vadvédelmi tanács elnöke. /mti/

18.10/ok

- 57 -

1830

bb.80. a belföldi szerkesztőség hírjegyzéke 13 órától 18 óráig

fné/ok hgy

1973. szeptember 11.

41. olajtermelés
42. cukorprogram
43. tej és sütőipari bemutató
44. mélyépítési tanácskozás
45. békés megyei tanácsülés
46. ifju orvosavatás
47. tanévnyitó
48. agromasexpo
49. borsod megyei tanácsülés
50. ózdi nagyjavítás
51. társadalmi munkaakció
52. kitüntetés
53. cukoripari jelentés
54. szarvasbőgés
55. klágenfurti vásár
56. szovjet filmpnapok
57. munkavédelmi tanácskozás
58. nemzetközi tudományos tanácskozás
59. béke és szocializmus
60. emberölés
61. diplomaátadás
62. esztergomi építők
63. mi hoztuk az időt
64. ikarus üzem Irakba
65. magyar-csehszlovák vasuti tanácskozás
66. kopernikus napok
67. horgos moszkvába
68. kulturcikk ellátás
69. üvegezés
70. uttörővasut
71. szövosz ülés
72. nőrenvé bemutató
73. dubai kereskedelmi küldöttség
74. fővárosi békekonferencia
75. egyházak világtanácsa főtitkárh.
76. kiállítás
77. kanadai vendég
78. oszt. ülés
79. fehér Lajos
80. hírjegyzék

/mt1/

- 58 -

1883

bb.81. időjárásjelentés

gg/ok hgy

1973. szeptember 11.

a meteorológiai intézet jelenti kedden este 19 órakor

időnként felhősödés

időnkénti felhősödés, valószínűleg csapadék nélkül. mérsékelt északi szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán: 19-24 fok között./mt1/

-59-

-v é g e -

m
készült az mti belföldi szerkesztőségében
főszerkesztő : burján sándor
ügyeletes szerkesztő: koncz antal
szerkesztette: halasi györgy

ll